

NEMZETI
IFJÚSÁGI
TANÁCS

LÉPJ FEL!

Közösségi fórum

AZ IFJÚSÁG MEGYEI SZINTŰ INFORMÁLIS CSOPORTOSULÁSAINAK MEGERŐSÍTÉSE

SZAKMAI AJÁNLÁSOK, MEGOLDÁSI JAVASLATOK IMPLEMENTÁLÁSA
A MEGYEI IFJÚSÁGI NAPOK TAPASZTALATAINAK TÜKRÉBEN

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	4
2. A Nemzeti Ifjúsági Tanácsról	5
3. Projekt bemutatása	5
3.1. Célok	6
3.2. Célcsoportok	7
4. Projekt megvalósítás	8
4.1. Módszertani irányelvek megfogalmazása	9
4.2. Képzési struktúra kialakítása	10
4.3. Megyei Ifjúsági Napok lebonyolítása	10
Budapest – 2019.09.24.	12
Szolnok – 2019.11.11.	13
Salgótarján – 2019.11.15.	14
Győr – 2019.11.19.	15
Cegléd – 2019.11.26.	16
Kecskemét – 2019.11.29.	17
Keszthely – 2019.12.02.	18
Békéscsaba – 2019.12.11.	19
Veszprém – 2020.02.04.	20
Miskolc – 2020.02.12.	21
Komárom – 2019.10.26	12
Székesfehérvár – 2019.11.13.	13
Csongrád – 2019.11.16.	14
Nyíregyháza – 2019.11.21.	15
Szombathely – 2019.11.27.	16
Kaposvár – 2019.11.29.	17
Debrecen – 2019.12.05.	18
Szekszárd – 2019.12.13.	19
Eger – 2020.02.08.	20
Pécs – 2020.02.13.	21
5. Eredmények bemutatása	22
5.1. Feltárt problémák és megoldási javaslatok	22
A. Ifjúsági érdekképviselő	23
B. Közlekedés	29
C. Közösségi és közéleti aktivitás	32
D. Munkavállalás és jövőtervezés	36
E. Oktatás	40
F. Digitális média és műveltség	46
G. Szabadidő, egészség	49

1.

BEVEZETÉS

Kedves Olvasó!

Egy közel egy éves projekt végére kerül pont jelen kiadványunkkal, amelyre újabb mérföldként tekinthetünk a Nemzeti Ifjúsági Tanács életében. Szervezetünk arra tett vállalást, hogy a lehető legtöbb helyre eljut annak érdekében, hogy közvetlenül hozzájáruljon a fiatalok helyi formális és informális közösségeinek megerősítéséhez, valamint a legautentikusabb forrásból, egyenesen tőlük gyűjtsön be visszajelzéseket az őket leginkább megmozgató témák kapcsán.

A megvalósítás hónapjainak mérlege több ezer kilométer utazás, húsz megye, közel félezer fiatal, több tucat önszerveződés, valamint száznál is több döntéshozó és szakember véleményének, javaslatának és problémafelvetésének becsatornázása.

Azt gondolom, hogy a folyamat és a „Lépj fel!” projekt esszenciálisan tartalmazott mindent, amiről a Nemzeti Ifjúsági Tanács is szól:

az ifjúsági szektor minden érintett szereplőjének és véleményének becsatornázása, fiatalok és döntéshozók közötti párbeszéd megteremtése,

szakmai javaslatok megfogalmazása és azok érdekképviselője a jövőben, a fiatalok fejlesztése, közösségeik építése és megerősítése, valamint találkozási pontok generálása.

Az elvégzett közös munka eredménye ez a kiadvány, és az abban található problémafelvetések, valamint az azokhoz tartozó megoldási javaslatok, amelyek komoly szakmai muníciót adnak a következő hónapokra a számunkra.

Baráti üdvözléttel:

Hegedüs Zoltán

elnök

Nemzeti Ifjúsági Tanács

2.

A NEMZETI IFJÚSÁGI TANÁCSRÓL

A Nemzeti Ifjúsági Tanács (NIT) Magyarország legnagyobb ifjúsági közösségeit tömörítő szervezete, amely hazai és nemzetközi tudás-, kapcsolati és információs tőkével támogatja Magyarország fiataljait és képviseli érdekeiket a döntéshozók felé. Egyik legfontosabb missziója az ifjúság és az ifjúsági szervezetek érdekképviselésének legmagasabb szintű ellátása, az ifjúságpolitika formálása, valamint a mindenkori kormány megszólítása az ifjúság erős és egységes hangjaként.

A NIT a magyarországi ifjúsági szervezetek ernyőszervezete, amely elsősorban hazánk ifjúságpolitikáját kívánja előmozdítani úgy, hogy szorosan együtt kíván működni a külhoni magyar ifjúsági szervezetekkel, valamint európai és világszinten is ellátja a magyar fiatalok legmagasabb szintű képviseletét. Mindazonáltal a demokratikus alapon szerveződő, független, nyitottan és transzparensen működő NIT, tevé-

kenysége és projektjei révén egyaránt hozzá kíván járulni a fiatalok és az ifjúsági - civil szektor fejlesztéséhez, a velük foglalkozó szakemberek és szervezeti vezetők következő generációinak felkészítéséhez, az ifjúság figyelmének a közéleti témák iránti felkeltéséhez. A NIT jelenleg 98 tagszervezettel és 10 pártoló taggal működik.

3.

PROJEKT BEMUTATÁSA

„Lép fel” projektünk során olyan platformok megteremtése volt az elsődleges célunk, ahol találkozási alkalmakat tudunk generálni a fiatalok és a döntéshozók között, amelyek során a résztvevők megismerkedhetnek a környezetükben működő civil szervezetekkel, illetve mindezek mellett célunk volt a fiatalság edukálása, fejlesztése is.

A megvalósítása során arra törekedtünk, hogy olyan ifjúsági köröket hozzunk létre megyei szinteken, amelyek előmozdítják a fiatalok társadalmi aktivitását és erősítik a párbeszédet. A „Lép fel!” programsorozat Megyei Ifjúsági Napjai során a fiatalok átfogó képet kaphattak a

megyékük ifjúsági szereplőiről és intézményeiről, azok működési rendszeréről. A kreativitásukat, a tárgyalás- valamint az érveléstechnikájukat kívántuk fejleszteni, az őket érintő problémák részletes átbeszélésével, majd a problématérképek elkészítésével.

Közvetett célunk volt, hogy olyan fiatalokat is elérjünk és bevonjunk a mindennapi - közéletileg és társadalmilag - aktív életbe és véleményformálásba, akiket nehezebb becsatornázni. Fontos szempont volt, hogy a projekt megvalósítása során ösztönözni tudjuk a hátrányos helyzetű fiatalok részvételét és aktív szerepvállalását, ezzel is elősegítve és támogatva a társadalmi befogadásukat.

A másfél éves megvalósítási időszak a célcsoport elemzésével, alapos kutatómunkával, valamint előkészítő találkozókkal - a helyi szinteken működő informális közösségekkel való kapcsolatfelvételekkel - és előzetes közös munkával indult, mire elérkeztünk tavaly szeptemberben a Megyei Ifjúsági Napok megvalósításához.

3.1.

CÉLOK

Összehozni, együtt tanulni és építkezni, illetve a megyei szinteken megalakult ifjúsági körök résztvevőit aktivizálni a demokratikus döntéshozatali folyamatokban való részvételre. Talán leginkább ez a néhány kifejezés takarja a legkézzelfoghatóbban a projekt céljait. De nézzük bővebben, hogy melyek voltak az elmúlt hónapok konkrét célkitűzései:

- 1) **Valós érdekképviselési tevékenység helyi-, megyei-, regionális szintű ellátása.**
- 2) **Tagszervezeteken keresztül a fiatalok közvetlen elérése, megszólítása.**
- 3) **A Nemzeti Ifjúsági Tanács érdekképviselési tevékenységnek erősítése.**
- 4) **Olyan fiatalok elérése és bevonása a mindennapi aktív életbe és véleményformálásba, akik egyébként igyekeznek távol maradni ettől.**
- 5) **Párbeszéd és együttműködés kialakítása a fiatalok, a szakemberek, a helyi**

döntéshozók, valamint tagszerveze-
teink között formális/nem formális
találkozókat biztosításával, elősegítve
ezáltal a településeknek és a helyi kö-
zségeknek a fiatalok szükségletei-
hez való formálódását.

- 6) **Elősegíteni a valós ifjúsági részvétel
és demokrácia gyakorlását telepü-
lési/megyei szinten.**
- 7) **Fiatalok bevonása megyei szinten az
aktív demokráciába, helyi döntésho-
zatali folyamatokba, az Európa-tudat
növelése, a strukturált párbeszéd fo-
lyamatához kapcsolódó tevékenysé-
gek és érdekképviselet lebonyolítása
helyi szinten.**
- 8) **Igényfelmérés elvégzése: van-e
szükség közvetlen párbeszédre dön-
téshozók és fiatalok között.**
- 9) **Megyei szintű fiatalok körének létre-
hozása a strukturált párbeszéd folya-
matához kapcsolódva.**
- 10) **Fiatalok, mint aktív helyi közösség-
alkotók szerepének erősítése.**

3.2.

CÉLCSOPORTOK

A projekt elsődleges célcsoportját a 16-30 év közötti középiskolás, egyetemista/főiskolás fiatalok, illetve fiatal szakemberek alkották, de rendezvényeinket mindenki számára szabadon látogathatóvá tettük. Fontos volt számunkra a hátrányos helyzetű fiatalok bevonása, illetve olyanok megszólítása, akik korábban nem vettek aktívan részt a helyi diákönkormányzatok, gyermek- és ifjúsági önkormányzatokat, ifjúsági körök és kezdeményezések életében.

A projekt másodlagos célcsoportja a megyei és helyi döntéshozók voltak. Részvételükkel lehetőséget teremtettek a fiatalok számára a tájékozódásra, a vitára és az aktív részvételre: az ifjúság - javaslatok és ajánlások megfogalmazásával - véleményt nyilvánított a helyi, a megyei és az országos ifjúságügy helyzetével kapcsolatban, illetve igényeket és irányelveket fogalmazott meg az ifjúságpolitika átalakítására vonatkozóan.

4.

PROJEKTMEGVALÓSÍTÁS

A projekt időtartama alatt a következő feladatok megvalósítására törekedtünk:

Megyei döntéshozatali és stakeholder térképek elkészítésére (megyei hálózatok feltérképezése, helyi döntéshozók, ifjúsági referensek, civil hálózatok felkutatása).

Megyei problématerképek elkészítésére a fiatalok által előterjesztett problémák megfogalmazásával.

Minden megyében legalább egy, a fiatalok számára fontos téma kerüljön kiválasztásra (probléma térképről), és ahhoz megoldási javaslatok készüljenek a döntéshozók számára.

A fiatalok ismerjék meg az érdekképviseleti folyamatok modelljeit, az érdekképviseleti csatornák lehetséges útjait.

A fiatalok közvetlen kerüljenek be a Nemzeti Ifjúsági Tanács „vérkeringésébe”, megismerjék a szervezet működési kere-

teit, futó és jövőbeli projektjeit, elképzeléseit.

A Nemzeti Ifjúsági Tanáccsal még kapcsolatban nem álló fiatalok, szervezetek és informális közösségek között kapcsolódás jöjjön létre egymás munkájának és tevékenységeinek a megismerésével.

Minden megyében és a fővárosban egy alkalommal Megyei Ifjúsági Napokat és szakmai előkészítő napokat szerveztünk. Ezen alkalmak fontos célkitűzése volt, hogy a helyi szinten megszólított résztvevők átfogó képet kapjanak a megyei ifjúsági intézményrendszeréről, annak működéséről, hálózatról és a különböző szereplők kapcsolatairól, a megyében jelenleg futó, a múltbeli és a tervezett jövőbeli ifjúságot érintő projektekről. Az ifjúsági napok keretében meghívást kaptak a lokálisan jelen lévő civil szervezetek és tagszervezeteink képviselői, illetve döntéshozók és fiatalok, akik többek között - előzetes igényként felmerülő - képzéseken vehettek részt.

4.1.

MÓDSZERTANI IRÁNYELVEK MEGFOGALMAZÁSA

Kiemelt figyelmet kapott, hogy a KA3-as projektek céljaival és szellemiségével összhangban, a programok helyszínein biztonságos és nyugodt körülményeket biztosítsunk a közös munka során. Az irányelvek megfogalmazásánál arra törekedtünk, hogy egyrészt univerzálisak legyenek, másrészt a helyi közösségek, megyék és régiók igényeire is reagálni tudjanak. Számos megyében más-más aktualitással és problémákkal szembesültünk az előzetesen felméréken és összegyűjtötteken túl, így a programok változatos tematikákkal rendelkeztek, melyhez specifikusan választottunk facilitátorokat, trénereket, előadókat és döntéshozókat. További célunk volt, hogy olyan közös szakmai, módszertani útmutatásokat ismertessünk meg, amelyek segítségével szolgálhatnak a projekt megvalósításában az érintett szereplők számára.

A rendezvéynapok első felében a Nemzeti Ifjúsági Tanács működési kereteinek, a megyei ifjúsági intézményrendszer hálózatának és a különböző szereplők kapcsolatainak, a megyében jelenleg futó, a múltbeli és a tervezett jövőbeli ifjúságot érintő kezdeményezéseknek, projekteknek a megismerése volt a középpontban. A döntéshozói kerekasztal beszélgetések alkalmával a résztvevőknek lehetőségük nyílt az aktuális ifjúságot érintő kérdéskörök megvitatására, projektötletek és kezdeményezések felvetésére. Így a helyi döntéshozók a fiatalok ötleteit és problémáit meghallgatva továbblépési lehetőséget tudtak ajánlani az általuk felvázolt megoldási javaslatokra.

Fontos szempont volt a módszertani irányelvek meghatározásánál, hogy a frontális előadások és a döntéshozói kerekasztal beszélgetések mellett a „szó elszáll, az írás megmarad” elv alapján minden eseményen és minden helyszínen egy-egy problématerképet készítsunk a fiatalok és a döntéshozók részvételével. A Megyei Ifjúsági Napok második felében a résztvevők számára olyan képzéseket tartottunk, amelyeknek a célja a fiatalok közéleti aktivitásának fejlesztése és a döntéshozatalba való bevonása volt.

A megvalósítás és a tervezés során szem előtt tartottuk a fenntarthatóság elvét, vagyis azt, hogy a rendezvényeink ne csak egyszeri alkalmak legyenek, hanem olyan beavatkozások, amelyek megyei szinteken segítik elő a fiatalok aktív részvételét. Több helyszínen, ahol korábban nem volt rendszeres a párbeszéd a fiatalok és a döntéshozók között az eseményeink egy-fajta "kick off" alkalomként szolgáltak a jövőre nézve. A létrejövő vagy megerősödő ifjúsági körök számára pedig a NIT a jövőben inkubációs lehetőségeket fog biztosítani.

4.2.

KÉPZÉSI STRUKTÚRA KIALAKÍTÁSA

A tudás magabiztosságot ad. A magabiztosság cselekvésre ösztönöz. E gondolatok mentén haladva szerveztünk képzéseket a fiatalok számára a megyei ifjúsági napok második felében. A lokális igényeket felmérve, különböző szakterületek releváns képviselőit kértük fel, hogy saját tudásuk és tapasztalataik átadásával fejlesszék a helyi fiatalságot, motiválva ezáltal őket az aktív társadalmi életben való részvételre.

A Megyei Ifjúsági Szakmai Napokon helyi igények és szükségletek figyelembevételével az alábbi képzési blokkok tudásanyagait sajtáhtatták el a résztvevők:

- 1) **Tárgyalástechnika**
- 2) **Kommunikáció**
- 3) **Konfliktuskezelés**
- 4) **Érdekképviselet**
- 5) **Rendezvényszervezés**
- 6) **Helyi igények feltárása**
- 7) **Digitális kompetenciák - vlogok, blogok, közösségi média**
- 8) **Online kommunikáció – a közösség ereje**

4.3.

MEGYEI IFJÚSÁGI NAPOK LEBONYOLÍTÁSA

A Megyei Ifjúsági Napok előkészítési, szervezési és lebonyolítási feladatainak ellátása a Nemzeti Ifjúsági Tanács megyei delegáltjainak, valamint a szervezet tagszervezeteinek és önkénteseinek az aktív részvételével valósultak

meg. Az Ifjúsági Napok helyszínére, időpontjára, valamint a workshopok és a képzések tematikáinak a kiválasztására - egy előre összeállított lista alapján - szintén az említett szereplők tehettek javaslatot. A projekt teljes időtartama alatt tizenkilenc megyében és a fővárosban valószínűleg meg Megyei Ifjúsági Napokat, melyekkel közel 500 fiatal és több mint száz döntéshozót értünk el, több mint 20 képzést szerveztünk, miközben több száz vélemény, javaslat és ajánlás fogalmazódott meg. Az Ifjúsági Napokat túlnyomóan megyei jogú városokban és a fővárosban rendeztük meg azzal a céllal, hogy mind a fiatalokat, mind a döntéshozókat könyvebben meg tudjuk szólítani.

A forgatókönyv következetesen azonos volt az Ifjúsági Napok alkalmával, a problématerképek, a konzekvenciák és a tanulságok azonban más és más képet festettek az adott helyszíneken.

A megnyitót és a Nemzeti Ifjúsági Tanács működésének, céljainak és a programjainak bemutatását követően a résztvevők minden alkalommal problématerképet készítettek vagy a world café módszerével vagy problémafa ábrázolással. Górcső alá vették a lokális problémákat, de rendszerint előtérbe kerültek az országos

szintű, fiatalságot érintő kérdések is. A találkozások célkitűzése volt, hogy a problémákra megoldási javaslatok is szülessenek. Összinté, nyílt és hatékony kerekasztalbeszélgetések alkalmával dolgoztak ki közösen (vagy csoportokban) javaslatokat az általuk összeállított problématerkép különböző elemeire, a meghívott szakértők és döntéshozók segítségével.

Az Ifjúsági Napok nem csak gondolkodásra és megoldásra sarkalltak, de össze is hoztak: a fiatalságot a körülöttük élő, de olykor mégis elérhetetlennek tűnő döntéshozókkal. Egy asztalhoz ülve, a különböző tapasztalatokból érkező benyomásokat és a jövő megváltoztatására irányuló terveket igyekeztek egy mederbe sodorni, közösen lefektetve a megoldási javaslatok alapjait.

Szervezetünk egyik fő vezérével, hogy tudásátadás révén fejlesszük az arra fogékony és nyílt fiatalságot. A felmerülő igényekhez képzéseket társítottunk: az Ifjúsági napokat egy-egy adott tematika mentén szerveződő tréninggel zártunk. A következő néhány oldal a Lépj fel! programsorozat helyszínenkénti, legfontosabb gondolatait szedi csokorba, azokat a problémá-

kat fókuszba helyezve, melyek a kiadvány harmadik felében kapnak kézzel fogható megoldási javaslatokat.

BUDAPEST

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP
2019.09.24.

Az esemény alkalmával összeállított problématerképen a résztvevők a fiatalok motiválatlanságát, a digitalizáció jövőjét (munkahelyek digitalizálódása, mesterséges intelligencia), a tanulók és a pedagógusok túlterheltségét, az online/offline szenvedélybetegségek súlyát, a lakhatási problémákat, a közösségi terek kooperációjának a hiányát, a fenntarthatóság és a családalapítás kérdéseit emelték ki. Közülük is kiemelkedő szerephez jutott a lakhatási kihívások és nehézségek tematikája, a vidékről felköltöző fiatalok szemszögéből megvizsgálva azt

(történelmi okok, vidéki hatások, egzisztenciális lehetőségek).

KOMÁROM

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP
2019.10.26.

A komáromi Ifjúsági Nap során, a wordcafeek alkalmával három téma került feldolgozásra: a külhoni és hazai ifjúsági szervezetek működése és együttélése, a települési szintű érdekképviselet, valamint az oktatás helyzete és a tanár-diák kapcsolatok fejlesztése. A kerekasztal beszélgetés az önkormányzati képviselők és a városi diákönkormányzat elnökének részvételével zajlott le. A napot rendezvényszervezéssel és a helyi igények feltárásával foglalkozó tréningek zárták.

SZOLNOK

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.11.11.

A nyitó kerekasztal-beszélgetés témái érintették a fiatalok pályorientációs problémáit, a jövőképekkel kapcsolatos kérdéseket. Az Ifjúsági Nap második felében a kerekasztal beszélgetés témáinak kiscsoportos feldolgozása, valamint a megyei és helyi szintű problémák feltárását követően, kommunikációs és önismereti képzések következtek.

SZÉKESFEHÉRVÁR

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.11.13.

A kerekasztal beszélgetés során az oktatás digitalizálódásával és a helyi közösségek aktiválásának kérdésével foglalkoztak a székesfehérvári fiatalok. A problématérkép elkészítését és a szünetet követően a fiatalok két csoportba szerveződtek. Az egyik csoport a kommunikáció alapjaival, a másik pedig a rendezvényszervezés lépéseivel ismerkedett meg. A napot egy döntéshozói beszélgetést zárta.

SALGÓTARJÁN

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.11.15.

Az alacsony civil aktivitás, a fiatalok elvándorlása, a megyében tapasztalható marginalizáció mind - mind kulcsfontosságúvá tették az eseményt, és annak sikeres lebonyolítását. Kiemelt téma volt a fiatalok helyi ügyekbe való bevonásának fontossága, a mentális egészség megőrzésének kérdése, valamint az ifjúsági szolgáltatások helyi működési rendszere is. A szünetet követően a megyében működő és a fiatalokkal foglalkozó civil szervezetek és informális csoportok mutatkoztak be, amit a problématerkép elkészítése, majd egy érdekképviseleti tréning követett.

CSONGRÁD

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.11.16.

Az alkalom során számos problémát érintettünk, melyekre azonnali megoldási javaslatok is érkeztek a döntéshozók részéről. A problématerkép során olyan témák merültek fel, mint a fiatalok megszólításának nehézsége, mind a településen (Csongrád), mind a megye más városaiban, az utánpótlás nevelés kérdésköre vagy az elszigeteltség érzése. Igényként merült fel a fiatalok részéről egy olyan hely létesítése, ahol nem csak kikapcsolódásra, de akár önszerveződésre is van lehetőség, akár ifjúságsegítők irányításával. A fiatalok és a programon résztvevő polgármester között értékes párbeszéd alakult ki; közösen megterveztek egy közösségi teret, amely egy új együttműködés kezdete is lehet.

GYŐR

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.11.19.

A helyi rendezvények és a fiataloknak szánt foglalkozások hiánya került a győri fiatalok érdeklődésének középpontjába: milyen jellegű eseményekre lenne igény, milyen lehetőségek állnak rendelkezésre az aktív szabadidő eltöltéséhez. Ezt követően kerekasztal beszélgetésre került sor az alábbi témák kapcsán: drogprevenció, kulturált szórakozási lehetőségek, önvédelem, éjszakai közlekedés, a kultúra fontossága, valamint médiafogyasztási szokások és annak veszélyei. A programot civil szervezetek bemutatkozása és digitális kompetenciafejlesztés tréning zárta.

NYÍREGYHÁZA

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.11.21.

A nyíregyházi Lépj fel! - Ifjúsági Nap alkalmával a résztvevők egy korstárs-specifikus szakmai napon vehettek részt, egy konfliktuskezelési tréningen bővíthették az ehhez kapcsolódó ismereteiket. Az esemény során a fiatalok az érdekképviselő problémáival, ezen belül is főként a diákönkormányzatok kérdéskörével foglalkoztak. Téma volt még a közösség-szervezés, kortársaik aktivizálása, az elvagyódás, az itthonmaradás vs. külföldre utazás dilemmája. A közösen elkészített problématérkép az egészségügy, az oktatás és a tömegközlekedés voltak a vezető szálak. A konfliktuskezelési tréning alkalmával az érdekképviselő során kiala-

kulható konfliktus helyzeteket, a fiatalok - döntéshozók közötti hatékony párbeszédet, baráti- és párkapcsolatokat, illetve a tanár-diák konfliktusok tematikáit járták körbe.

CEGLÉD

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.11.26.

A problématerkép során a résztvevők a szórakozási lehetőségek hiányát, illetve több kulturált szórakozóhely létesítését, az ifjúsági fejlesztésekre szánt alacsonyabb lokális forrásokat emelték ki. Mindamellett, hogy problémaként említették még az oktatási rendszer korszerűtlenségét, az ifjúsági rendezvények hiányát, a kevés helyi munkalehetőséget, a magas albérletárakat, valamint a fiatalok érdekérvényesítésének a hiányát, ugyanakkor megjelent

az internetes zaklatás, online bántalmazás témaköre is. A tréningek közül a résztvevők előzetesen a tárgyalástechnikát választották.

SZOMBATHELY

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.11.27.

Az eseményen a Nemzeti Ifjúsági Tanács bemutatása mellett a megyei és helyi civil szervezeteknek is lehetőségük nyílt a tevékenységeik megismertetésére. A problématerkép során a résztvevők az élhetőbb város, az egészség és a média szerepét emelték ki. A záró tréning témája a helyi igények felmérése volt.

KECSKEMÉT

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.11.29.

A találkozó alkalmával problémaként merült fel a fiatalokat elérő kommunikációs csatornák hiánya és/vagy azok hatékonyságának, melynek következtében nem értesülnek az esetlegesen őket érintő rendezvényekről és különböző lehetőségekről sem. A beszélgetések során felmerült még a nem jól működő DÖK rendszer problematikája és a DÖK tagok megbecsültségének hiánya, a nem megfelelő tömegközlekedés Kecskeméten és a környéken, a fiatalok szórakozási lehetőségeinek korlátozottsága, illetve a kulturált szórakozási lehetőségek bővítésének igénye. A problémák megfogalmazását követően a döntéshozók megoldási javaslatokat is felvázoltak, külön kiemelve, hogy Kecskeméten fókuszba kerül a fiatalok elérése és bevonása,

illetve olyan programok, rendezvények és képzések szervezése, melyek az ifjúság igényeire épülnek.

KAPOSVÁR

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.11.29.

Az Ifjúsági Napnak kiemelt célja volt a városban jelenleg már futó, illetve a jövőben megvalósuló, az ifjúságot érintő infrastrukturális beruházások és programok megismertetése a résztvevőkkel. Nem titkolt célként határoztuk meg a Somogy megyei fiatalok és civil szervezetek nagyobb mértékű bevonódását a Nemzeti Ifjúsági Tanács életébe. A problémák feltárását és a résztvevők megismerkedését követően Kaposvár polgármestere, Szita Károly és Nagybjom polgármestere, Pirka Mátyás kifejezte szándékát a jövőbeli együttműködésre. A résztvevők meghívást kaptak a döntéshozóktól (Kaposvár

és Nagybjom város vezetésétől) egy önkormányzati látogatásra, illetve ígéretet a megkezdett beszélgetés és a felmerülő problémák megoldásának folytatására. A programot tréninggel zárták a résztvevők.

KESZTHELY

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.12.02.

A Zala megyei kerekasztal beszélgetésen részt vett Nagy Bálint, Keszthely Város polgármestere, Horváth Tamás önkormányzati képviselő, Hegedüs Zoltán, a Nemzeti Ifjúsági Tanács elnöke, valamint Jakabfi László óvodai-iskolai segítő tréner. A délelőtti folyamán került sor a problématerkép elkészítésére, délután pedig a résztvevők ajánlásokat fogalmaztak meg a

World café módszerével, melynek alkalmával olyan témákat érintettek, mint a nemzeti együttélés kérdésköre a fiatalok körében, érdekképviseleti lehetőségek települési szinteken, illetve az aktuális oktatási helyzetkép. A felmerült problémák és megoldási javaslatok megvitatását követően, a résztvevők két csoportot alkotva egy-egy tréningen vettek részt a helyi igények és a rendezvényszervezés témaköreit boncolgatva.

DEBRECEN

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2019.12.05.

A nap első blokkjában - a csapatépítő játékokat követően - két szekcióra bontottuk a résztvevő fiatalokat, ahol két különböző témát dolgoztak fel. Az első szekcióban a „Key-rapid” tréninggel,

a munkaerő-piaci ismeretekkel és kompetenciákkal ismerkedhettek meg. A másik szekcióban a jövő (lehetséges) szakmáit, és az ezekhez szükséges készségeket mutatták be. A problématerkép megalkotása után a helyi döntéshozókkal és szakemberekkel való kerekasztal-beszélgetés alkalmával választ kaptak a problémafák létrehozásakor felmerült kérdésekre. A résztvevők közösen ajánlást készítettek a témákban érintett bizottságok részére, amit a helyi delegált juttatott el a számukra. A programot tárgyalástechnika és érdekképviseleti tréning zárta.

BÉKÉSCSABA

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP 2019.12.11.

A békéscsabai fiatalok és döntéshozók által körbeült kerekasztal beszélgetés alkalmával az alábbi témák merültek fel: helyi ifjúsági élet

helyzete, oktatási rendszer problémái és hiányosságai, illetve érdekvégyesítési lehetőségek a fiatalok számára. Az Ifjúsági Nap délutáni részében a résztvevők közösen felvázoltak egy problématerképet az elhangzottak alapján. Az itt megvalósuló tréning témája a rendezvény-szervezés volt.

SZEKSZÁRD

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP 2019.12.13.

A szekszárdi Ifjúsági Nap az addigra már hagyománynak számító napirendi pontok szerint zajlott le. A Nemzeti Ifjúsági Tanács bemutatását követően elkezdődött a kerekasztal beszélgetés, amelyben a meghívott vendégek különböző témakörökben oszthatták meg véleményüket és reagálhattak a feltett kérdésekre. A beszélgetés során számos probléma felvetésre került, melyre azonnali megoldási javaslatok is érkeztek a döntéshozók részéről. A problématerkép során olyan témák merültek fel, mint az oktatás aktuális helyzete, az ifjúsági érdekképviselet, az információk és a kommunikációs csatornák hiánya az ifjúsági rendezvények vo-

natkozásában, valamint előtérbe kerültek a tömegközlekedéssel összefüggő gondok és problémák is.

VESZPRÉM

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP
2020.02.04.

A kerekasztal beszélgetések során - amelyeken alpolgármester, önkormányzati képviselő és ifjúsági szakember egyaránt részt vett - a vidéken maradás, a fiatalok elhelyezkedése és a társadalmi aktivitásuk erőssége merült fel témaként. A problématérkép elkészítésekor a megjelent fiatalok a lakhatási kérdés problémáját érezték a legégetőbbnek. Az ebédszünet után a különböző ifjúsági kezdeményezésekkel (formális és informális csoportok) ismerkedhettek meg a résztvevők, valamint kommunikációs tréningeken vehettek részt.

EGER

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP
2020.02.08.

A bemutatkozásokat követő kerekasztal beszélgetések során, a meghívott vendégek különböző témakörökben oszthatták meg véleményüket és reagálhattak a feltett kérdésekre. A problématérkép során olyan témák merültek fel, mint a nem funkcionális tömegközlekedés, a szabadidős tevékenységek hiánya, az oktatás nem megfelelő minősége, a diákok túlterheltsége, az ifjúsági ház és a közösségi terek hiánya, több kulturált szórakozásra alkalmas hely biztosítása. Továbbá problémaként fogalmazták meg a résztvevők a nemzetközi és mobilitási programok promótálásának, illetve a korlátozott és költséges sportolási lehetőségek hiányát.

MISKOLC

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2020.02.12.

Az alacsony civil aktivitás, a fiatalok elvándorlása, a megyében tapasztalható marginalizáció mind - mind kulcsfontosságúvá tették az eseményt, és annak sikeres lebonyolítását. Kiemelt téma volt a fiatalok helyi ügyekbe való bevonásának kérdése, a mentális egészség tematikája, valamint a helyi ifjúsági rendszerek működése. A szünetet követően a megyében működő és a fiatalokkal foglalkozó civil szervezetek és informális csoportok mutatkoztak be, amit a problématérkép elkészítése, majd egy érdekképviselői tréning követett.

PÉCS

LÉPJ FEL! - IFJÚSÁGI NAP

2020.02.13.

Az utolsó rendezvényre Baranya megyéig utaztunk. A kerekasztal résztvevői a lehető legszélesebb körből és területekről érkeztek, szemléltetve az ifjúsági munka és a fiatalokat érintő témák sokszínűségét. Az eseményen központi témaként került elő a lakhatás problematikája, a közösségi aktivitás hiánya, az egészségügy helyzete, Baranya megye túlzott Pécs-centrikus közlekedése, valamint az érdekképviselői nehézségek is a beszélgetés témáját képezték. A napot egy készségfejlesztő tréning zárta.

5.

EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA

Az Ifjúsági Napok alkalmával a résztvevők több mint kétszáz egymással összefüggő, több helyen előforduló problémát azonosítottak, amely csoportosításával hét fő témát jelöltek ki, ezekhez kapcsolódóan szakmai ajánlások kerültek kidolgozásra.

5.1.

FELTÁRT PROBLÉMÁK & MEGOLDÁSI JAVASLATOK

Az Ifjúsági Napok során elkészített problématerképek a projekt kulcsfontosságú elemei. Ezek mentén a projekt megvalósítói az ok-okozati összefüggések rendszerezésével, a problémák azonosításával szakmai ajánlásokat, megoldási javaslatokat dolgoztak ki. A problématerkép csoportosítása során 7 fő terület rajzolódott ki. A szakmai ajánlások elkészítése az alábbi területek mentén valósult meg:

- A. Ifjúsági érdekképviselő**
- B. Közlekedés**
- C. Közösségi és közéleti aktivitás**
- D. Munkavállalás és jövőtervezés**
- E. Oktatás**
- F. Digitális média és műveltség**
- G. Szabadidő, egészség**

IFJÚSÁGI ÉRDEKKÉPVISELET

ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

Az ifjúsági érdekképviselő és a fiatalok szakmai képviselete fontos küldetés a NIT életében és az egész ifjúsági szektoron belül. A célcsoport képviseletét az oktatási rendszer keretei között a diákönkormányzatok (általános és középiskolai szinten), valamint a hallgatói és doktorandusz önkormányzatok (a felsőoktatásban) látják el. Míg utóbbiak szerepét, feladat- és felelősségi köreit világosan meghatározza a Nemzeti Felsőoktatásról szóló törvény (2011. évi CCIV törvény), addig az előzők esetében a Köznevelési törvény (2011. évi CXCV törvény) minimális jogköröket szab meg. A köznevelésben a három évente megrendezésre kerülő Országos Diáktanács, valamint a 2017-ben létrehozott Országos Diáktanács hivatott érdekképviseleti és érdekartikulációs feladatokat betölteni, míg a felsőoktatásban mindezt tagszervezetei, a Hallgatói Önkormányzatok Országos

Konferenciája és Doktoranduszok Országos Szövetsége látják el.

A Minisztérium és a szakmai szervezetek, valamint az ifjúsági szakemberek közötti formális egyeztetés – korábban az Ifjúságügyi Minisztérium, majd ezt követően a Kerekasztal a Fiatalokért – az elmúlt években kevesebb hangsúlyt kapott. Az országos szervezetek, mint például a Nemzeti Ifjúsági Tanács az EMMI-vel kötött stratégiai partnerségi megállapodás révén formális és strukturált módon képesek az érdekképviseletre, azonban a szektor részéről szélesebb körű társadalmi párbeszédre van igény.

A fiatalok esetében a települési szintű egyeztetési fórumok és a helyben történő bevonásuk kulcskérdések. Az önkormányzati törvény (2011. évi CLXXXIX. törvény) keretrendszerben határozza meg az ifjúsági célú feladatokat, a fiatalok bevonásának módjairól azonban nem rendelkezik. Ez országos szinten eltérő mintákat eredményezett: vannak települések, ahol kiállóan működik a párbeszéd a fiatalok és a döntéshozók között, az alulról jövő kezdeményezések célját érik és támogatást élveznek, míg más városokban sokkal alacsonyabb szinten valósul meg a fiatalok bevonása. Ezt a célt segíthetnék

az ifjúsági szervezetek mellett a települési szinten működő diák- és ifjúsági önkormányzatok és városi diáktanácsok, azonban ezek megléte is esetleges, számos megyei jogú város nem rendelkezik hasonló szervezetekkel.

FELTÁRT PROBLÉMÁK

! A nagyobb településeken működő iskolák diákönkormányzatai és egyéb ifjúsági szervezetei közötti kooperáció hiánya, sok helyen hiányzik ezek koordinációja. Nem tekintik partnernek igazán a diákönkormányzatokat és a fiatalok különböző formális- vagy nem formális közösségeit, a települések ifjúsági célú forrásai esetlegesek.

! Élhetőbb városi körülmények kialakítása a fiatalok számára. Véleményük szerint az élhető város legfőbb jellemzői, hogy megfelelő tanulási, tömegközlekedési, szórakozási és vásárlási lehetőséget biztosítson. Legyen olyan hely/közösségi tér, amit a fiatalok használnak, magukénak érezhetnek. Akkor érzik egy településen magukat fontosnak, ha a felnőttek és a döntéshozók meghallgatják őket és a megfogalmazott véleményükre és igényeikre választ is kapnak.

! Az iskolai diákönkormányzatok működésével kapcsolatos komplex problémakör nagyon sok helyszínen került elő: nem működik jól a Diákönkormányzatok rendszere, illetve nincs is valós szerepük, emiatt komoly nehézség a fiatalok bevonása. Problémaként definiálták a lemorzsolódást és a motivációvesztést, a fiatalok inaktívvá válását. Elhangoztak olyan vélemények is, miszerint az őket segítő pedagógusok esetében szintén előfordulnak motivációs problémák, vagy épp ellenkezőleg, túlságosan is beleszólnak az ifjúsági szervezetek működésébe. Hiányoznak a valós jogkörök, és bármiféle anyagi forrás.

! A fiatalokhoz nem jutnak el a korosztályi információk, vagy azok elvesznek - pl. nincsenek tisztában a jogaikkal -, vagy nem hatékony csatornán próbálják meg eljuttatni azokat, így nem értesülnek a rendezvényekről, eseményekről, a különböző őket érintő lehetőségekről sem. Ebben a fajta kommunikációban mind lokális, mind globális szinten látnak hiányosságokat a fiatalok.

! Hiányoznak azok a kommunikációs csatornák, amelyeken keresztül a fiatalok helyi szinteken valóban artikulálhatják a véleményü-

ket. Továbbra is sokszor előfordul, hogy nem érik igazán a partnerséget és a nyitottságot a döntéshozók részéről, a városi kezdeményezések gyakran felülről szerveződnek.

! Úgy vélik sokkal több képzésre, trainingre és felkészítésre lenne szükségük az aktív állampolgárrá váláshoz és a hatékony érdekképviselőhöz. Fontos lenne számukra, hogy olyan területeken, mint a vitakultúra, a kommunikáció, a közösségfejlesztés, a személyiségfejlesztés vagy a megfelelő önismeret, képzéseket biztosítsanak.

! Az érdekvérvényesítési lehetőségek sikerességének megítélése esetleges a fiatalok szemében. (Iskolai DÖK: a fiatalok elsősorban úgy látják, hogy ez igazából nem egy komoly opció, mivel hiányzik az érdekképviselő. Nem látják a folyamatokat, nem értik, hogyan is szolgálja ez a szervezet az ő érdekeiket. // Települési DÖK: a kialakult szemlélet az, hogy a városi DÖK mindösszesen egy rendezvényszervező csapat. A fiatalok kevésbé vannak tisztában azokkal, hogy hogyan is érvényesíthetnék érdekeiket, szükséges lenne, hogy erről a területről többet megtudjanak. Fontos a Városi Diákönkormányzat láthatóbbá tétele.) Szükség van azon

szakemberekre, akik segítik települési és iskolai szinteken a fiatalok felkészítését, a demokráciára nevelését.

! Az ifjúsági érdekképviselő területén (diákönkormányzatok, hallgatói önkormányzatok) egyre nehezebb a zökkenőmentes utánpótlás biztosítása, nem kapnak megfelelő ingereket a fiatalok a kortársaiktól, illetve a felettük lévő korosztályoktól sem.

! A településeken megvalósuló rendezvények szervezői (önkormányzat, művelődési ház, könyvtár stb.) nem vagy nagyon kis számban keresik fel a fiatalokat, illetve kérik ki véleményüket. Ezek az alkalmak, bár a fiatalokat célozzák meg, nem minden esetben a célcsoport valós igényeire reagálnak.

! A fiatalokkal foglalkozó szakemberek részéről hiányként fogalmazódott meg egy országos szintű szakmai és érdekegyeztetési fórum megléte, ahol a különböző szakpolitikai aktoroknak közvetlenebb formában mondhatják el a véleményüket.

! A fiataloktól igényként jelent meg az őket célzó helyi stratégiai anyagokba és cselekvési tervekbe való bevonásuk, illetve ahol nem léteznek még ilyen dokumentumok, azok létrehozása is célként fogalmazódott meg.

! A szakmunkás fiatalok integrálása a civil társadalomba.

MEGFOGALMAZOTT CÉLOK

A települési önkormányzatok ifjúsági célú feladatellátását definiáló szabályozási környezet és finanszírozás felülvizsgálata – ifjúsági referensek szerepének erősítése. A települések ösztönzése ifjúsági stratégia és ahhoz kapcsolódó cselekvési tervek kidolgozására, elfogadására. A fiatalok hatékonyabb bevonása az őket érintő ügyek és kérdések megtárgyalásába, a környezetük alakításába, a párbeszéd ösztönzése helyi szinteken.

A vidékfejlesztési programok, infrastrukturális fejlesztések esetében kellő figyelmet fordítani a fiatalok igényeire, a számukra vonzó környezet megteremtésére és kialakítására. Az intézményi szinten működő diákönkormányzatok működési környezetének fejlesztése, ezen intézmények jogköreinek és funkcióinak erősítése. A települési szinteken működő fórumok erősítése, fejlesztése, létrehozásának ösztönzése ott, ahol mindez nincs meg. Cél a fiatalokkal való hatékonyabb kétirányú kommunikációs csatornák létrehozása, az ifjúsági korosztály érdekképviselői tevékenységének ösztönzése

különböző programokkal, képzésekkel, illetve fiatalok felkészítése a társadalmilag aktív állampolgárrá nevelésre.

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

A felmerülő ügyeket és az azokhoz kapcsolódó megoldásokat helyi és országos kérdésekre csoportosítottuk.

Lokális szintekre vonatkozó javaslatok:

- ✓ Az önkormányzatok ösztönzése a fiatalokkal való strukturált egyeztetési fórumok kialakítására. Az ehhez kapcsolódó jó gyakorlatok és módszertanok összegyűjtése, elérhetővé tétele az önkormányzatok számára.
- ✓ Az ifjúsági referensek kötelező jelleggel történő foglalkoztatása (végzettséggel rendelkező és csak ezzel a feladattal foglalkozó szakemberek) legalább a megyei jogú városok esetében.
- ✓ Ifjúsági stratégiák, és azokhoz kapcsolódó cselekvési tervek elkészítése, aktualizálása a minimum 15 000 lakossal rendelkező települések esetében.
- ✓ Olyan applikáció fejlesztése, amelyeken keresztül az önkormányzat helyi szinten tudja megkérdezni a település fiataljait az őket

érintő ügyek és kérdések kapcsán, valamint az ifjúsági területért felelős képviselő, alpolgármester, polgármester online tarthat fogadóórát a fiataloknak.

✓ Ifjúsági célú közösségi terek, ifjúsági házak létrehozása azokon a településeken, ahol nincsenek, a helyben működő ifjúsági civil szervezetek és szakemberek bevonása.

✓ Az Erzsébet Ifjúsági Alap által működtetett közösségi terek hálózatának valamilyen formában történő fenntartása, pl. a Civil Információs Centrumok és a Család, Esélyteremtő és Önkéntes Házakhoz hasonló címbirtokosi rendszer bevezetése.

Országos szintekre vonatkozó megoldási javaslatok:

✓ A Diákönkormányzatok esetében az egyetértési jog visszaállítása, valamint az általuk kitalált és megvalósítani kívánt programok finanszírozására szolgáló minimális intézményi költségkeret biztosítása.

✓ A Gyermekek és Ifjúsági Alapprogram keretösszegének növelése a helyi szintű ifjúsági programok támogatására.

✓ A Nemzeti Ifjúsági Stratégia (NIS)¹ helyett új ifjúsági stratégia kidolgozása és elfogadása.

✓ Szakmai egyeztető és érdekkartikulációs fórum létrehozása, amely szakterületenként segítheti a fiataloktól és a velük érkező szakemberektől, civil szervezetektől bejövő visszajelzések és vélemények becsatornázását.

✓ A fiatalok demokráciára nevelésére és képzésére szolgáló programok támogatása, a Nemzeti Tehetségprogram keretei között támogatni a társadalmi felelősségvállalást, a közéleti aktivitást.

✓ Az ifjúsági civil szervezetek és a köznevelési intézmények között hatékonyabb együttműködés ösztönzése – pl. rendhagyó osztályfőnöki órák keretei között az érdekképviselet és civil aktivitás fontosságának és pozitív példáinak bemutatása.

✓ Az ifjúsági kedvezmények rendszerének felülvizsgálata.

✓ A fiatalokkal foglalkozó szakemberek képzésének támogatása, a naprakész tudás

¹ <http://emmiugyfelszolgalat.gov.hu/ifjusaguj/nemzeti-ifjusi-strategia>

megszerzését célzó programok, és oktatási tevékenységek, nem formális képzések erősítése.

SZÜKSÉGES BEAVATKOZÁS

2011. évi CX. Törvény a Nemzeti Köznevelésről 29. A tanulók közösségei, a diákönkormányzat vonatkozó pontjainak módosítása, felülvizsgálása.

A Gyermekek és Ifjúsági Alapprogram (GYIA) keretösszegének növelése.

A 88/2009 (X. 29.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Ifjúsági Stratégia felülvizsgálata, új stratégia megalkotása.

Ifjúsági érdekegyeztető fórum létrehozása.

A 2021 – 2027 közötti uniós források kapcsán a fiatalok demokratikus intézményeinek és helyi közösségeinek megerősítését célzó programok és projektek finanszírozása.

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól módosítása a II. Fejezet Feladat – és hatáskörök 13 § részben.

VÁRHATÓ TÁRSADALMI HASZNOSULÁS

A fiatalok helyi szinten történő bevonása hozzájárul a településéhez való kötődésük megerősítéséhez és ezáltal elősegítheti a vidéken maradásukat, csökkentve ezzel a fővárosba és külföldre irányuló elvándorlást. Az érdekképviseleti fórumok erősítése révén létrejövő hatékonyabb párbeszéd szintén ezt szolgálja, azon túl, hogy a fiatalok alakítói lehetnek a környezetüknek. A diákönkormányzatok szerepének erősítésével már a köznevelés alatt testközelből megtapasztalhatják a társadalmi szerepvállalás fontosságát, nő az állampolgári aktivitásuk, ami erősíti bennük a demokrácia intézményrendszerébe vetett bizalmat, ez pedig hozzájárulhat a választásokon való részvételi arányuk növekedéséhez. A programok és képzések egyaránt szolgálják a fiatalok felkészítését arra, hogy cselekvő közösségeket hozzanak létre, amelyek egy jól működő társadalom alapjai.

B.

KÖZLEKEDÉS

ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

A közlekedésben igénybe vett szolgáltatások közül a fiatalokat elsősorban a közúti személyszállítás (egyéni közlekedés, közösségi közlekedés), valamint a vasúti személyszállítás érinti. Magyarországon más EU-s országhoz hasonlóan növekszik a mobilitási igény. Emiatt a közúti forgalom és az ezzel együtt járó környezetterhelés is nő. A közúton történő személyszállítás esetében nehézkes a módváltás az utas szempontjából. Hiányoznak az intermodális létesítmények. A közösségi közlekedésben nem alakultak ki szövetségi rendszerek, emiatt a kapacitások felhasználása nem hatékony és nem versenyképes. Sok esetben a vasúttal ellátott területeken a vasútra történő közúti autóbusz-csatlakozás nem megoldott, sőt az együttműködés helyett egymással versenyeznek. Ezek a problémák vezetnek ahhoz, hogy a fiatalok elégedetlenek a közösségi közlekedés által kínált szolgáltatásokkal.

FELTÁRT PROBLÉMÁK

Késő esti közlekedés

Problémát okoz, hogy a településen nincsenek esti és éjszakai járatok, ezek elmaradása miatt a fiatalok nem tudnak hazautazni, ha más városban laknak. Mindez gátolja őket az esti programokon való részvételen.

„Bejárás”

Sok fiatal nem azon a településen lakik, ahol a tanulmányait folytatja vagy ahol dolgozik. Többségük a közösségi közlekedést veszi igénybe, hogy eljusson az iskolába. Véleményük szerint sok helyen nem igazítják a busz- és vonatjáratokat ehhez az életvitelhez. Reggel nem indítanak elegendő buszjáratot, ezért tömeg kényszerül egy-egy kocsiba.

Probléma a fiatalok körében, hogy bejáró diákként nem tudnak bent maradni a nagyvárosban tanítás után, ugyanis az utolsó helyközi busz és vonatjáratok korán elindulnak. Így nincs lehetőségük iskolán kívüli tevékenység elvégzésre, amivel tanulmányaik eredményességét növelhetnék, sőt a társas kapcsolatok kialakulásában is gátolja, hiszen a barátokkal, kollégákkal nem tud közösen részt venni kulturális programokon.

Tömegközlekedés racionalizálása

Gyakran nincs összehangolva a helyi buszjárat a helyközi busz- és vasútmenetrenddel. A fiatalok problémaként említették, hogy a buszjáratok indulása és a menetrend nincs a tanóráik kezdetéhez és végéhez igazítva. Emiatt vagy sokkal hamarabb érnek oda, vagy sokat kell várniuk a buszra/vonatra, vagy esetlegesen elkésnek az óráról, illetve lekésik a járatot.

Intenzívebb időszakokban van, hogy nem lehet felférni egy-egy buszra, így a kapacitáshiány miatt gyakran késnek el az órákról.

Tömegközlekedés használatának finanszírozása, jegyek/bérletek megvásárlása

Többen is említették, hogy drágának találja a helyi- és helyközi bérleteket, illetve, hogy azokat kevés helyen tudják megvásárolni. A tömegközlekedési eszközön nehézkes a jegyvásárlás, de az elővételes jegyárúsítás gyakran nem lehetséges, vagy túl nagy a sor a lehetőségek hiánya miatt.

Említést tettek arról is, hogy a sok esetben a buszsofőrök nem tudnak az adott összegből visszaadni a jegyvásárlást követően.

MEGFOGALMAZOTT CÉLOK

Magyarországon a személyszállításban érdekelt szolgáltatóknak olyan megoldási javaslatokat kínálni, amely elsősorban a fiatalok, de szélesebb körben a teljes lakosság problémáira vonatkozik. Cél, hogy a fiatalok a tömegközlekedésre, mint elsődleges lehetőségre gondoljanak. Ösztönözni kell a települési közösségi közlekedési szolgáltatókat, hogy teremtsék meg a XXI. századi követelményeknek megfelelő esz-közparkot, valamint az ezzel kapcsolatos szolgáltatásokat.

Azon adóknak, amelyeknek egy része visszakerül a településre az elosztását újragondolni és a személyszállítás fejlesztésére fordítani, lépéseket kezdeményezni abba az irányba, hogy a helyi közösségi közlekedést fiataljaink térítésmentesen használhassák.

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

Az éjszakai járat hiányát a fiatalok elsősorban azzal indokolták, hogy a pénteki és szombati estéken a szórakozási lehetőségük korlátozottá válik. Kézzelfogható javaslat, hogy a megyei jogú városok **péntek – szombati estékre**

indítsanak éjszakai járatokat. Az éjszakai járatok útvonalát, valamint a szükséges járatszám mennyiségét igényfelmérés után javasolt megállapítani.

Felül kell vizsgálni a Volán társaságoknak a menetrendjét, azt, hogy a jelenleg érvényben lévő buszközlekedés mennyire szolgálja az utazóközönségét igényét. Azt javasoljuk, hogy a menetrendben inkább **több lassú járatot indítsanak az esti órákban**, hogy a kistelepüléseken élők is megfelelő tömegközlekedéssel legyenek ellátva. Segítve ezzel a fiatalokat a hétköznapiakban, hogy tanulmányaikban még eredményesebbek legyenek.

Számos tapasztalat azt mutatja, hogy a helyközi személyszállítással foglalkozó cégek nem hangolják össze tevékenységüket, emiatt sok időt tölt el az utazóközönség a várakozással. Megoldást lehet, ha az egyes régiókban koordináltabban valósul meg a közösségi közlekedés menetrendjének összehangolása.

Távlati cél lehet a tömegközlekedés térítésmentessé tétele 10 éven belül minden megyei jogú városban a diákok, hallgatók számára. Európában már több olyan város is van, ahol az állandó lakcímmel rendelkező lakosok számára az önkormányzat térítésmentesen biztosítja a

közösségi közlekedési eszközök használatát. Ennek finanszírozási hátterét az adhatja, ha átalakításra kerül az iparűzési adó felhasználásáról szóló rendelkezés, vagy új adó formát vetnek ki azon vállalkozókra, akik az adott településen rendelkeznek állandó lakcímmel. Azon szolgáltatóknál, ahol nem lehetséges az elektronikus jegyvásárlás, ott mindenképpen fontos, hogy fejlesszék elektronikus jegykezelési rendszereiket.

SZÜKSÉGES BEAVATKOZÁS

Át kell tekinteni a különböző helyi és egyéb adók felhasználását, hogy egy újra szabályozással több pénzt tudjanak fordítani a közösségi közlekedés finanszírozására. Utazási szokásokkal kapcsolatos felmérések készítése, kiértékelése a személyszállításban résztvevő szolgáltatóknak. A kiértékelések után kapott eredmények beépítése a menetrendekbe, és a szolgáltatás színvonalát emelő egyéb területekre.

VÁRHATÓ TÁRSADALMI HASZNOSULÁS

A közösségi közlekedés fejlesztésével nemcsak azt érjük el, hogy nő az utazó közönség és

fenntarthatóbbá válik a szolgáltatás a még kis lélekszámú településeken is, hanem csökkeni fog a gépkocsik használata, és ezáltal csökken a légszennyezettség. Ez utóbbi csökkenése magával hozza azt, hogy kevesebb lesz az ebből eredeztethető megbetegedések száma. Ezen kívül, ha az állomások és P+R, B+R parkolók környékén fedett kerékpártárolókat is kialakítunk, amit az utazók használhatnak, hozzájárulhatunk a testi egészségük megtartásához is. Ha a fiatalok számára követhetőbb és élhetőbb közlekedési megoldásokat tudunk garantálni, segíthetjük őket mind a tanulmányi, mind társas viselkedésük fejlődésében.

KÖZÖSSÉGI & KÖZÉLETI AKTIVITÁS

ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

A 35 év alatti korcsoportoknál az önkéntesség az átlagosnál továbbra is alacsonyabb, 24,6%

és 33,8% között van.² Ennek az egyik fő oka, hogy a tanulmányokkal párhuzamos, vagy az azokat közvetlenül követő önkéntesség hazánkban még kevésbé elterjedt. A 2016-os ifjúságkutatás adatai alapján a fiatalok 25%-a kötődött valamilyen módon szervezethez, a megkérdezett fiatalok közül sportklubokhoz vagy sportegyesületekhez kapcsolódnak a legtöbben (11%), ezt követik a diák és hallgatói szervezetek, valamint a szabadidős organizációk mintegy 9, illetve 5%-kal³. A saját bevallása szerint, a 15–29 éves fiatalok 5 százaléka kapcsolódik bármilyen lazább közösséghez, mozgalmhoz, csoporthoz (pl. zenekar, hobbi csoportok, filmklub, stb.) A fiatalok 44%-át egyáltalán nem, további 20%-át pedig alig érdekli a politika.⁴

FELTÁRT PROBLÉMÁK

! A köznevelésből kilépve, az iskolai tanulmányokat befejezve jelentősen átalakul a fiatalok motiváltsága, és csökken az alulról ér-

² Önkéntesség Magyarországon 2018 – Első eredményei

³ Magyar Ifjúság Kutatás 2016 – Gyorsjelentés 83. old

⁴ Magyar Ifjúság Kutatás 2016 – Gyorsjelentés 81. old

kező produktív öntevékeny közösségi szerveződések és kezdeményezések száma. Mindez egyre inkább elszigeteltségre, motiválatlanságra ad okot.

! A fiatalok problémaként definiálták az önkéntes lehetőségeknek és programoknak a hiányát települési szinteken, továbbá az önkéntes kezdeményezések, akciók hiányát, a meglévő jó gyakorlatok szerepének hangsúlyozását, megbecsültségének erősítését.

! A résztvevők általános problémaként élték meg az összetartás/összetartozás hiányát település szinten, főként az egyetemisták és a középiskolások körében mutatkozott meg a probléma. Települési szinten még mindig általános és visszatérő probléma a fiatalok nehéz elérése és bevonása mind a helyi, mind a megyei rendezvényekbe, a közösségi aktivitásuk növelése, mivel nehéz elérni az ingerküszöböt bármilyen akcióval, kezdeményezéssel.

! Néhány megyében visszatérő problémaként azonosították a társadalom peremén élő csoportok - mint a romák vagy éppen a hajléktalanok - helyzetét, a társadalmi integrációjukkal kapcsolatos kérdésköröket, illetve a velük való kezdeményezések hiányát.

! Visszatérő problémaként jelent meg

a helyi, megyei szinteken a kialakított zöld területek, zöld övezetek hiánya. Olyan területek, ahol egyrészt a szabadidejüket hasznosan tölthetik el, másrészt a szabadban lehetnek, komfortos környezetben tanulhatnak és alkothatnak.

! Általános problémaként jelent meg, a napjainkban egyre nagyobb népszerűségnek örvendő környezetvédelmi projekteknek a hiánya: olyan kezdeményezések és aktivitások összessége, amelyeket városi szinten tudnának megvalósítani. Erősen megjelent a fenntartható fejlődés kérdésköre a Föld állapotának a megóvása érdekében.

MEGFOGALMAZOTT CÉLOK

Az ifjúsági közösségek, kezdeményezések, az informális csoportosulások létrejöttének a támogatása, a formális ifjúsági szervezetek megerősítése, országos, megyei és helyi döntéshozatalban való részvételük fejlesztése, a fiatalok közösségi aktivitásához szükséges tudás-transzfer biztosítása, a közéleti szerepvállaláshoz szükséges kompetenciák nem-formális oktatása, a közösségek működtetéséhez szüksé-

ges információáramlás és tapasztalatcsere elősegítése.

Célként fogalmazódott meg az önkéntességhez, az ifjúsági és közösségi kezdeményezésekhez kapcsolódó jó gyakorlatok és módszertanok összegyűjtése, illetve elérhetővé tétele az önkormányzatok és a fiatalok számára. Az önkéntesek és az őket fogadó szervezetek, intézmények felkészítése és kortárssegítők képzése. A fiatalok iskolán belüli és kívüli közösségi tevékenységek megvalósulásának a támogatása, beleértve az ifjúság nemzetközi mobilitását (ifjúsági cserék, ösztöndíj programok) a nyelvtanulás, illetve a munka- és kulturális tapasztalatszerzés céljából. Állampolgári, emberi és demokratikus jogokkal, valamint gyermek- és ifjúsági jogokkal kapcsolatos társadalmi érzékenyítést szolgáló programok indítása.

Az ifjúsági, közösségi tevékenységeket és önkéntes projekteket koordináló intézményi és szolgáltató rendszer fejlesztése és támogatása. A fiatalokkal foglalkozó szakemberek és képzők továbbképzését célul tűztük ki, különös tekintettel a nem formális képzési programokra. Az ifjúsági munka társadalmi elismertségét támogató rendszerek létrehozása, az ifjú-

ságsegítők, ifjúsági közösség szervezők alkalmazásának ösztönzése szintén fontos mérőszám a fejlődésben.

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

- ✓ Ifjúsági célú közösségi terek, ifjúsági házak létrehozása a helyben működő ifjúsági civil szervezetek és szakemberek bevonásával, azokon a településeken, ahol nincsenek hasonlóak.
- ✓ Nemzeti Önkéntes Stratégia felülvizsgálata, illetve olyan stratégia alkotása, amely gyakorlatorientáltabb a jelenlegitől. Tartalma a fiatalok és szakemberek véleményének a kikérésével szülessen meg, egyfajta közösségi és közéleti életpályamodell alkotásával, amely az iskoláskortól kezdve végigkíséri a fiatalt a társadalmi felelősségvállalás és a személyes fejlődésének az útján.
- ✓ A fiatalokkal foglalkozó szakemberek képzésének támogatása, a naprakész tudás megszerzését célzó programok és oktatási tevékenységek, nem formális képzések erősítése az önkéntesség, a társadalmi és közéleti szerepvállalás témájában.
- ✓ Az Erasmus+ ifjúsági programoknak

és pályázatoknak, illetve az Európai Ifjúsági Testület munkájának a célcsoporttal való szélesebb körben való megismertetése. A fővárosi szakmai napok mellett több vidéki pályázati alkalom biztosítása az ifjúsági korosztályok számára.

✓ A fenntartható fejlődés, a környezetvédelem jegyében országos akciók, rendezvények és programok biztosítása a különböző szereplők bevonásával (Magyarország ENSZ Ifjúsági küldötte, témában releváns döntéshozók és civil szervezetek, Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács).

✓ Állampolgári, emberi és demokratikus jogokkal, valamint gyermek- és ifjúsági jogokkal kapcsolatos társadalmi érzékenyítést szolgáló országos programok indítása. Olyan minisztériumok, háttérintézmények, ágazatok közötti szektorok, döntéshozók, civil szervezetek és szakemberek bevonásával, akik hátrányos helyzetű, a társadalom peremére szorult csoportokkal foglalkoznak (hajléktalanok, romák, fogyatékossgal élők).

SZÜKSÉGES BEAVATKOZÁS

A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény felülvizsgálata.

Nemzeti Önkéntes Stratégia 1068/2012. (III. 20.) számú Kormány határozat (A Nemzeti Önkéntes Stratégia 2012–2020 elfogadásáról és a végrehajtásához szükséges középtávú feladatokról) szabályozása, új stratégia alkotása.

Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról szóló 18/2013. (III. 28.) OGY határozat felülvizsgálata.

VÁRHATÓ TÁRSADALMI HASZNOSULÁS

A fiatalok társadalmi környezetének megerősítése hozzájárul az ifjúsági közösségek megerősödéséhez. A jó gyakorlatok megosztása, egymás támogatása az ifjúsági és civil szervezetek között segíti az azonos területeken, vagy azonos problémával küzdő csoportok megoldásainak elterjedését, növelve a helyi közösség hozzáadott értékét, fiatalok helyben tartását, boldogulását. A szektorok és generációk közötti párbeszéd, a fiatal korosztályok bevonásával meghatározó szereppel bír a fiatalok helyben történő boldogulásának elősegítésében.

Az elégedettség növeléséhez hozzájárul az is, hogy a fiatalok a közösségben jól érzik magukat és amennyiben valamivel elégedetlenek, képe-

sek az igényeiknek hangot adni. Az önkéntes tevékenységek által a fiatalok közéleti szerepvállalása is erősödni fog, jobban el fognak köteleződni különböző társadalmi ügyek, hátrányos helyzetű csoportok iránt.

MUNKAVÁLLALÁS & JÖVŐ TERVEZÉS

ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

A munkaerő-felmérés adatai szerint a 15–74 éves népességen belül a foglalkoztatottak száma 2019 I. negyedévében közel 4,5 millió volt (4 millió 497 ezer), ami 62 ezer fővel meghaladta az előző év azonos negyedévi létszámát.⁵ A foglalkoztatás bővülésének üteme 2017 óta jelentősen veszített korábbi dinamikájából, és – a gazdaság egyre több területén jelentkező munkaerő-utánpótlási gondok enyhítésére született kormányzati intézkedések ellenére – csökken a mobilizálható munkaerő-tartalék. A 2019 I. negyedévében mért 1,4%-os foglalkoztatotti létszámnövekedés lényegében

megegyezett az előző év azonos időszakában mérttel. A 25–54 éveseknek, azaz az ún. legjobb munkavállalási korúaknak 83,8%-a minősült foglalkoztatottnak, és ez az érték 3,1 százalékponttal volt kedvezőbb az uniót összességében jellemzőnél. A fiatalok foglalkoztatottsága tekintetében európai összehasonlításban lemaradással küzdünk, míg az említett időszakban a 15–24 éves magyar fiatalok 29,8%-a dolgozott, addig az uniós átlag 35,7% volt.⁶

A munka világában, sok más területhez hasonlóan komoly átalakulások mennek végbe. A gyorsan változó munkaerő piaci igények és a munkaerő újratermelődési, megújulási és alkalmazkodó képessége nem mindig képes felszívni a munkakeresőket, vagy csak olyan munkát képes ajánlani, amely nem vonzó a fiatalok számára. Magyarországra jellemző általános problémák között szerepel a munkaerő rugalmatlansága (mobilitásra és az innovációra, magas hozzáadott értékű képességekre, nyelvtudásra) az alacsonyabb bérek (nemzetközi összehasonlításban) és a jogszabályi környezet gya-

⁵

https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_q1f021g.html

⁶

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics#Youth_unemployment

kori változása, valamint a modernebb, rugalmasabb foglalkoztatási változatok ismeretlensége, elterjedtsége. A ma fiataljai gyakran olyan munkát tanulnak, amire a jövőben nem lesz szükség, és olyan körülmények között, ami már ma is nehezen hasznosítható. Magas a pályaelhagyók és az ország-régió-település elhagyók száma is. A munkaerő Budapesten koncentráldódik, veszélyeztetve a vidék jövőjét és lakhatási válságot generálva, hiszen a vidéki ingatlanok elértéktelenedése mellett a budapesti ingatlanok bérleti vagy vételi árának komoly emelkedésével jár.

A magyar gazdaság 2018-ban 4,9 százalékkal, az EU-ban Lengyelország után a második leggyorsabban növekedett. Komoly probléma a rugalmatlan lakáshelyzet, és az általános lakhatási problémák. A reális kezdő fizetés és a bruttó átlagbér (360.000) közötti pályakezdők nettó bére nem teszi lehetővé a munkahelyekhez közeli albérletet, illetve a dráguló lakások és albérletek miatt a legnehezebb helyzetben az első lakásuk megszerzését tervező fiatalok vannak. A Családi Otthonteremtési Kedvez-

mény (CSOK) jelentős segítséget nyújt a családokat alapító fiataloknak, azonban a felsőoktatás elhagyása és a családalapítás közötti néhány éves (évtizedes) időintervallumban sokkal korlátozottabbak a fiatalok lehetőségei.

A vidéki fiatalok Budapestre költözése komoly anyagi/családi segítség nélkül nehezen elképzelhető. Ingatlanpiaci elemzések alapján 140 és 165 ezer forint között vannak az átlagos albérletárak a fővárosban. A vidéki nagyvárosokban pedig jellemzően 110-120 ezer forintot kell fizetni egy bérelt lakásért. A KSH adatai szerint viszont az albérletben élők 80-90 ezer forintot fizetnek átlagosan a lakásokért.⁷

FELTÁRT PROBLÉMÁK

! Perspektivikus jövőképre lenne szükségük a fiataloknak.

! Fiatalok helyben tartása: vidéki, régió és országos szinteken.

! Diák munka hiánya, egyetemi munkavállalás nehézsége.

! Nagyok a különbségek az egyes tele-

⁷ <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/lakber18.pdf>

pülések között (vidék-főváros, nagyváros-kis-települések).

! A lakhatási probléma a felsőoktatás alatt és munkavállalás kezdetén.

! Kevés az olcsó vagy kedvezményes áron fellelhető szállás (pl.: önkormányzati lakások hiánya - fecskeházak, gólyaházak, munkásszállók, kollégiumok).

! Szükség lenne a lakhatáshoz nyújtott komplex támogatások rendszerére.

! Munkás és szakmunkás fiatalok integrációja a civil társadalomba, illetve ennek hiánya.

! Országos szinten probléma a hagyományos értékrend, életvezetés és bölcsesség hiánya, fenn-nem-tartható társadalom és gazdaság megöröklése. Kérdéses a fenntartható energia, kultúra, mezőgazdaság és fizetőeszköz megléte, kialakítása, fejlesztése.

! Külföldi munkavállalásról és tanulmányokról kevés az elérhető információ (például az Erasmus+).

! Szükség lenne inkubátorházakra – pl. a hallgató mérnöki területen tanul, az önkormányzat és a cég közösen biztosítson 2 – 3 évig támogatást a lakhatáshoz, ehhez azonban

erősíteni kell az önkormányzatok és a munkáltatók közötti együttműködést.

MEGFOGALMAZOTT CÉLOK

A magyar fiatalok képességeinek jobb kihasználása mellett, a lehetőségeik bővítése az elhelyezkedés, lakhatás és képzések területén, olyan eszközökkel, amelyekkel itt tarthatók az országban, illetve minél közelebb a szülőhelyükhöz.

Megtalálni a munkaerőhiány és a munkanélküliség strukturális, illetve a kereslet és a kínálat összhangját. Úgy növelni a női foglalkoztatottságot, hogy az ne legyen ellenpólusa az anyaságnak és a családalapításnak.

Jobban elosztani a munkahelyek kínálatát és csökkenteni a koncentrációt Budapesten.

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

✓ A reálbérek növekedése mellett fontos lenne a fiatalok lakhatási helyzetének javítása. Ezen belül a tanulás, majd a munkaerőpiacra való belépés ideje alatti támogatásuk, számukra olyan megfizethető lakhatás biztosítása, mint a (színvonalas) munkásszállók, kollégiumok, szociális bérlakások.

- ✓ A munkaerőpiaci pillanatnyi trendekkel szemben olyan munkaerő képzések biztosítása, amely alkalmazkodóképes tudást biztosít.
- ✓ A rugalmasabb foglalkoztatási formák további jogi környezetének támogatása, ilyen munkakultúra népszerűsítése, támogatása, ösztönzése.
- ✓ Startup kultúra és magas hozzáadott értékű munkahelyek (pl. IT) támogatása, létrehozása.
- ✓ A női munkaerőpiaci helyzet javítása, az anyaság (vagy épp otthonmaradás esetén apaság) idejének munkajogi elismerése (nyugdíjban, foglalkoztatottsági idő beszámításában).
- ✓ A gyermekvállalás melletti munkavégzés támogatása a munkaadók ösztönzésével, extra szabadsággal, kötelező óvodai helyek támogatásával, stb.
- ✓ A fiatalok elhelyezkedésének támogatása munkahelyi ösztöndíj programokkal, különösen a válságban lévő hátrányos régiókban.
- ✓ A munkaerőpiaci elhelyezkedést támogató továbbképzések, speciális kompetenciák (idegen nyelv, programozás) támogatásával,

annak a munkaadó általi támogatásával (állami fizetett szabadság erre az időre).

- ✓ A fiatalok által indított vállalkozások inkubálása, pl. vállalkozási környezet létrehozásával (jogi, adóügyi, cégadminisztrációs támogatással).

SZÜKSÉGES BEAVATKOZÁS

A létező jogszabályi környezet megvizsgálása a munka törvénykövének a rugalmas munkavégzésre vonatkozó szakaszainak módosítására.

A fiatalokat munkaerőpiacra segítő támogatási rendszer felülvizsgálata, az ösztönzők újrakoncolása, növelése. Szakképzés modern, kompetencia alapú átgondolása, kiegészítése.

Családügy és a munkaerőpiac összefüggéseinek témájáról szakmai fórum létesítése (út a főállású anyaság irányába).

Kollégiumok, munkásszállók, szociális bérlakások építése, erre kedvezményes hitelek biztosítása.

Fiatal felnőttek nyelvtanulásának, ECDL és programozási készségek elsajátításának támogatása.

VÁRHATÓ TÁRSADALMI HASZNOSULÁS

Ha a fiatalok könnyebben jutnak lakhatáshoz, könnyebben jutnak képzéshez és jobb munkahelyeket fognak találni. A fiatalok és nők munkaerőpiaci helyzetének növekedésével nő a gazdaság és nőnek az adóbevételek is. A hátrányos helyzetű régiók/települések a jobb foglalkoztatottság miatt gyorsabban zárkóznak fel, kevésbé szakadnak le. A munkaerőpiac "széttérítésével" a rugalmas munkavégzési kultúra elterjesztésével csökken a Budapest központúság és a vidék nem néptelenedik el.

A vidéki élet Magyarország kultúrájának szerves része, stabilitásának alapja. A vidéki fiatalok elvándorlása riasztó mértékű, annak csökkentése komoly stratégiai cél. A női foglalkoztatás és a gyermekvállalás összehangolása egyszerre jár gazdasági előnyökkel, de a nők/családok gyermekvállalási kedvét is növeli, ha senki nem esik ki tartósan a munkaerőpiacról, hiszen a részmunkaidő (és egyéb rugalmas foglalkoztatottság) alternatíva a csak családtámogatási eszközöknek és így hozzájárulhat a demográfiai/nemzetstratégiai célok teljesüléséhez is.

OKTATÁS

ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

A KSH adatai szerint hazánkban jelenleg 723,5 ezer tanuló általános iskolai, 496,5 ezer tanuló középfokú oktatásban részesül (2019/2020-as tanév). A felsőoktatási intézmények nappali képzésein 203,6 ezer – az előző évinél 1,7%-kal több – hallgató folytatja tanulmányait. Közülük 186,8 ezer fő – a hallgatók 91,7%-a – felsőfokú alap-, mester vagy osztatlan képzésben folytatja tanulmányait. Doktori programokban 8,2 ezren, felsőoktatási szakképzésben 7,8 ezren vesznek részt, további közel 800 fő szakirányú továbbképzésben tanul. A külföldi hallgatók száma egy év alatt 8,2%-kal emelkedett, számuk jelenleg 36,1 ezer fő. Az iskolák tankerületi központok, szakképzési centrumok és egyéb állami szervek alá tartoznak, megtalálhatóak továbbá magán és egyházi fenntartású intézmények is. A köznevelés nappali képzésein csökkent, a felsőoktatásban nőtt a résztvevők száma az elmúlt évtizedben. Az óvodai nevelésben az előző nevelési évhez képest közel négy

ezer fővel nőtt a résztvevő gyermekek száma (2019/2020-as adatok).

A köznevelésből felsőoktatásba történő átmenetet 2006 óta központi formában a kétszintű érettségi vizsga látja el. A magyar felsőoktatási rendszer 2020-ban 38 egyetemmel és 29 főiskolával rendelkezik. Az intézményrendszer az elmúlt két évtizedben viszonylag sokat változott, mind a hallgatói létszám, mind a fenntartói struktúra tekintetében, ezért kiegyensúlyozott és stabil struktúráról kevésbé beszélhetünk. A felsőoktatási intézmények túlnyomóan a nagyobb városokban találhatók meg, kiemelten Budapesten és környékén. A magyar felsőoktatási rendszerben elsősorban 3-4 éves alapképzések (bachelor), arra épülően 1-2 éves mesterképzések (master), arra épülően pedig 2+2 éves doktori képzések (PhD/DLA) érhetőek el. Az egymásra épülő ciklusos képzési rendszer fő előnye, hogy a rövidebb tanulmányi szakaszok végén diplomát ad, amivel el lehet helyezkedni, ha valaki nem akar tovább tanulni, de akár azonnal vagy akár néhány év munkavégzés után is lehet folytatni a tanulást egy magasabb szinten, ha valakinek az életpályatervének megvalósításához az válik szükségessé.

FELTÁRT PROBLÉMÁK

Túlterheltség

A fiatalok a fórumok során még mindig nagyon sokszor jelezték azt, hogy meglátásuk szerint az iskolarendszeren belül túl magasak az óraszámok, sokan úgy érzik, hogy a későbbi pályaválasztásukat nem minden tantárgy szolgálja, sőt vannak, amelyek aránytalanul sok energiát vesznek el azoktól a tantárgyaiktól, amelyekből később érettségizni vagy akár emelt szinten érettségizni szeretnének.

Gyakorlatias oktatás

Sokak szerint, bár történtek lépések pozitív irányba ezen a területen, de a jelenleg alkalmazott módszerek még mindig elmaradnak a fiatalok által elvárt szinttől, különösen a digitalizáció területén.

Konfliktuskezelés

A fiataloktól észrevétel érkezett azzal kapcsolatban, hogy a helyi szintű, kisközösségekben zajló nézeteltérések rendezésében nem kapnak elég segítséget. A visszajelzések szerint a megfelelő felkészültséggel nagyon sok feszültséget okozó helyzet elkerülhető, de legalábbis könnyebben kezelhető lenne, ha a diákok néhány al-

kalommal megfelelő képzéseket és információkat kapnának a témában.

Pályaorientáció, karriertervezés

A fiatalok arra hívták fel a figyelmet, hogy szükség van a pályaorientáció és a karriertervezés minél korábbi megjelenésére a közoktatásban. Szerintük az iskolában több pályaorientációs alkalmakra lenne szükség, ahol önismeretet is tanulhatnak. Észrevételeik szerint generációs jellemző a célkitűzések és a motiváció hiánya.

Továbbtanulási lehetőségek, társadalmi mobilitás és felsőoktatás

A megkérdezett fiatalok, a magas felsőoktatási lefedettség ellenére többször is érintették, hogy a továbbtanulóknak a minőségi felsőoktatás miatt sok esetben el kell hagyniuk lakóhelyüket. Ez különösen problémát jelent a hátrányos helyzetű régiókból megkérdezett fiatalok esetén (Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén), ahol a résztvevők kiemelték, hogy egyes társadalmi csoportok (elsősorban a romák) véleményük szerint azért sem tudnak megjelenni a felsőoktatási rendszerben, mert szociális lehetőségük ezt nem teszi lehetővé. A felsőoktatásba való bekezdülés szakmai követelményeinél a fiatalok üdvözltek, hogy a kötelező középszintű nyelv-

vizsga bemeneti követelményként már nem jelenik meg, de továbbra is nehezményezik az emelt szintű érettségi kötelezővé tételét.

Nyelvoktatás, nyelvtanárok képzettsége, tanárok felkészültsége

A résztvevők visszatérően említették, hogy a köznevelési intézményekben alacsony minőségűnek tartják a nyelvoktatás színvonalát, valamint az erre fordított óraszámot sem érzik elegendőnek. A nyelvvizsga megszerzésével kapcsolatban üdvözlendőnek tartják az első ingyenes nyelvvizsga meglétét, de a külső, piaci nyelvoktatást továbbra is sok régióban megfizethetetlennek, költségesnek ítélik meg. A nyelvoktatás fejlődésének gátjaként látják továbbá a nyelvtanárok hiányos felkészültségét, melynek oka lehet a nem megfelelően képzett és kontraszelektált pedagógusállomány. Ennek okaként jelölték meg, hogy a pedagógus pályán hiányzik a megbecsülés, illetve az anyagi kérések sem teszik vonzóvá a tanári pályát.

Iskolapszichológusok rendszere Magyarországon

Az észrevételek alapján, komoly problémaként jelentkezik a köznevelésben az iskolapszicholó-

gusok hiánya, illetve a szerepük és a hatáskörük sincs megfelelően tisztázva, pedig a jelenlétük kiemelten fontos lenne pl. mentális egészség fejlesztésében, iskolai stresszkezelésében, motivációs kérdések megválaszolásában.

MEGFOGALMAZOTT CÉLOK

Nagy hangsúlyt kell fektetni a digitalizáció, a gyakorlatias oktatás és az emberi kapcsolatok témáira. Meglátásunk szerint a felsőoktatási kérdéseket érintő problémák esetében célszerű lenne a pályaorientációs rendszer teljes áttekinthetése, majd egy államilag támogatott és releváns szereplőkön keresztül működtetett pályaorientációs keretrendszer létrehozása. A nyelvoktatás fejlesztése érdekében célként fogalmazódhat meg, hogy létrejöjjön egy államilag támogatott, de piaci szereplők által is működtetett nyelvoktatási ökoszisztéma és megvalósulhasson a minőségi, mindenki számára elérhető köznevelési nyelvoktatás felkészült nyelvtanárokkal.

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

- ✓ Javasoljuk, hogy a konfliktuskezelés témakörében alakuljon ki egy képzési rendszer, a civil szektor felsőoktatásba történő bevonásával is, amely által a pedagógusképzésben résztvevők közelebb kerülhetnek a nehézsituációk kezeléséhez. Erre hatékony módszernek tartanánk a szakmódszertanhoz kapcsolódó tárgyak növelését, a pedagógiai- és pszichológiai szemléletmód súlyának erősítését a képzés egyéb részeiben isis.
- ✓ Fontos a köznevelésben tanuló diákok társadalmi aktivitásra, demokráciára, önkéntességre nevelése, ennek érdekében meg kell erősíteni az érdekképviselési lehetőségeket, valamint helyi szinten ösztönözni a korosztállyal foglalkozó civil szervezetek bevonását.
- ✓ Segíteni kell az oktatás, nevelés és tanulás módszereinek digitalizációját, az ehhez szükséges feltételek megteremtését, a versenyképes digitális tudás megszerzésének és a kritikus információkezelés elsajátításának érdek-

ében a Digitális Gyermekvédelmi Stratégia vonatkozó pontjainak megfelelően.⁸ A nemzetközi oktatási felmérések eredményei alapján a magyar diákok kellően elsajátítják a kitűzött tananyagot, azonban azt nem tudják megfelelő módon alkalmazni a valós életből vett példák esetében. A tananyag gyakorlati felhasználását mérő PISA teszteken a magyar diákok eredményei elmaradnak a nemzetközi átlagoktól. Összhangban a Magyar Nemzeti Bank 330 pontos ajánláscsomagjával, úgy véljük, hogy ezen teszteredményeken is javíthat ha a digitális készségek fejlesztése minél korábban megkezdődik.⁹

✓ A tanulók kulcskompetenciáinak, innovatív gondolkodásának fejlesztése, a mindennapi élethez szükséges tudás átadása számukra a köznevelés rendszerében, valamint a nem formális módszerek és eszközök elismerése és alkalmazása. Kiemelt tekintettel a köznevelési stratégiában is rögzített témákban, a digitális kompetenciák fejlesztésében, a hatékony tanulási módszertan elsajátításában, a

kezdeményező és vállalkozói készségekben a művészeti-esztétikai tudatosságban, valamint a környezet- és egészségtudatosságban.

✓ Pályaorientáció, karriertervezés problémájánál indokoltnak látjuk egy egységes, államilag elfogadott támogató rendszer létrehozását, mely segíthetné a fiatalokat az életpálya tervezésében. A Magyar Nemzeti Bank ajánlásaival összhangban úgy véljük, hogy Pályaorientáció fejlesztése és tudatosabb karriertervezés elősegítése szükség az állam közreműködésével.¹⁰ Ennek első lépéseként szükség lenne a pályaorientációs rendszer teljes áttekintésére, majd egy államilag támogatott és releváns szereplőkön keresztül működtetett pályaorientációs keretrendszer létrehozását javasolnánk, melynek szakmai felügyeletét az Oktatási Hivatal láthatná el.

✓ Továbbtanulási lehetőségek, társadalmi mobilitás és felsőoktatás felvetett kérdése esetén indokoltnak látjuk, hogy a minél több kortárs mentorprogram jelenjen meg a közneve-

⁸ Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiája. 2016.

⁹ MNB Versenyképességi Program 330 pont. 2019.9.1.1. pont 153. o.

¹⁰ MNB Versenyképességi Program 330 pont. 2019.9.1.1. pont 155. o.

lés formális és informális keretei között. Kiemelten fontosnak látjuk a lakhatási kérdések kapcsán, a köznevelési és felsőoktatási kollégiumok aktuális helyzetének áttekintését és egy országos felmérés keretében megismerhetővé kellene tenni azt az érdekegyeztetésben résztvevő szereplőkkel, hogy 2020 Magyarországon pontosan hány és milyen minőségű férőhellyel rendelkezik a magyar oktatási rendszer.

✓ Az emelt szintű érettségi esetén államilag támogatott felkészítő alkalmakat, támogató programok létrehozásának megfontolását javasoljuk járási szinten, melynek kialakítására bevonásra kerülhetne a régióban meghatározó felsőoktatási intézmény, valamint a helyi tanterületek is.

✓ Nyelvoktatás, nyelvtanárok képzettsége, tanárok felkészültsége esetén szükségesnek látjuk a teljes tanári továbbképzési rendszer átalakítását. Meggyőződésünk szerint a jelenleg hétévente előírt 120 órás képzés nem elégíti ki az élethosszig tartó tanulás, az innovatív és dinamikus változó oktatási környezet megismerését. A Nyugat-európai modelleket áttekintve, példaként vehető a németországi

rendszer, ahol a tanári életpályának a szerves része a továbbképzéseken való részvétel. A megfelelő továbbképzések elvégzése a feltétele a magasabb fizetési kategóriába való lépésnek, illetve fel is gyorsíthatja azt, lehetőséget és jogot jelent „magasabb” pedagógiai funkciók betöltésére. Ez lehetőséget biztosíthatna arra is, hogy a jelenlegi életpályamodell eddigi eredményeit teljes mértékben áttekinthessék; ha szükséges, akkor a döntéshozói oldal a kurzusokat elvégezze. A nyelvoktatás fejlesztése érdekében, az Országos Diákparlamenttel összhangban szükségesnek látjuk a Tanítsunk Magyarorszáért program bővítését a külföldről Magyarországra érkezett hallgatók bevonásával a közoktatási nyelvfejlesztésbe. A programban bővítésébe e programban szerzett tapasztalatai révén, hogy a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciáját is bevonni szükséges. Fontosnak tartjuk továbbá, hogy a Versenyképességi Program szempontjai mentén a tanítási időn kívüli idegen nyelvű szakkörök, nyelvvizsga-felkészítők állami támogatása, helyszíni biztosítását szükséges az államnak megoldani.¹¹

¹¹ MNB Versenyképességi Program 330 pont. 2019.9.1.4. pont 161. o.

VÁRHATÓ TÁRSADALMI HASZNOSULÁS

Gazdasági és szociális szempontból is kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a következő generáció tagjai a lehető legfelkészültebben, a mindennapi élethez vagy akár későbbi tanulmányaikhoz, munkájukhoz és közösségi életükhöz is szükséges tudások birtokában lépjenek ki, a köznevelésben végzett tanulmányaikat követően a felnőtt élet világába.

A felsőoktatást érintő javaslataink esetén a fiatalok nagyobb része tud majd a magyar felsőoktatás vérkeringésébe becsatlakozni, amellyel egyrészt növelhető a diplomások aránya a társadalomban. Jelenleg az Európai Unióban a 30-34 évesek 40%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel 2017-ben, miközben Magyarországon ez az arány csak 32%-os volt, másrészt pedig a pályaaorientáció fejlesztésével csökkenthető a felsőoktatást nagymértékben nyomasztó, lemorzsolódó hallgatók aránya

DIGITÁLIS MÉDIA & MŰVELTSÉG

ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

A digitális technológiák használata mára részévé vált a mindennapi életünknek és a legtöbb munkafolyamatnak: a fiatalok többsége az internetet használja a legfőbb információforrásként, míg a vállalkozások versenyképessége egyre inkább függ a digitális eszközök és alkalmazások használatától, ami új digitális kompetenciák meglétét követeli meg a munkavállalóktól. Ezért alapvető gazdasági és társadalmi elvárás lett, hogy a fiatalok megfelelő felkészítést kapjanak a digitális technológiák és eszközök készség-szintű használatához. A digitális készségek fejlesztése nemcsak a fiatalok foglalkoztathatóságát, életminőségét és társadalmi közérzetét javítja, hanem a teljes társadalom és gazdaság valamennyi tényezőjére jelentősen pozitív hatást gyakorol.

E társadalmi és gazdasági átalakulásokra reagálva a Digitális Jólét Program keretében 2016

októberében a 1536/2016. (X. 13.) Korm. határozattal fogadta el a Kormány Magyarország Digitális Oktatási Stratégiáját (DOS), melynek jelenleg is zajlik a megvalósítása a Digitális Pedagógiai Módszertani Központ (DPMK) közreműködésével. A DOS fő célkitűzése a digitalizáció következetes, koordinált és rendszerszintű végrehajtása az oktatás és a képzés minden szintjén és alrendszerében annak érdekében, hogy a társadalom, illetve a munkaerőpiacra belépők a sikerességükhöz szükséges digitális kompetenciákat megszerezzhessék. Az oktatás és képzés rendszerét eszerint senki nem hagyhatja el a megfelelő digitális kompetenciák nélkül. Emellett fontos szempontként kitér a pedagógusok felkészültségére, tanítási célú IKT használatára és a tanulók IKT használatának fejlesztésére.

A Digitális Oktatási Stratégiával párhuzamosan került kialakításra Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiája, melynek kiemelt célja a tudatos, értékteremtő internethasználat támogatása mellett, hogy hangsúlyosabban érvényesüljenek a gyermekek védelmét szolgáló szabályok és intézkedések. Ennek érdekében célként fogalmazza meg az internethasználat

során a gyermekekre leselkedő veszélyek, kockázatok azonosítását, azok kiküszöbölését, ezáltal a káros hatások megelőzését, illetve lehető legnagyobb mértékű csökkentését.

A Nemzeti Alaptanterv is előírja a tanulók digitális kompetenciáinak fejlesztését. Meghatározása szerint tartalmazza az információs társadalom technológiáinak összességét és az általuk közvetített tartalmak megfelelő, kritikus és etikus használatát az élet megannyi területén. Készségeket, tevékenységeket tekintve az információk azonosítása, keresése, értékelése, bemutatása, a digitális tartalomalkotás, -megosztás és kommunikációs együttműködés a legfontosabbak. A szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök közül, amit elsősorban kiemel: az a médiatartalmak megfelelő kezelése, a hitelesség megítélésének kérdése. Főként amiatt, mivel az online felületeken maguk is szerkesztői, szerzői lehetnek e tartalmaknak, véleményüket azonnal kifejezhetik és akár pillanatokon belül is visszajelzést kaphatnak.

FELTÁRT PROBLÉMÁK

A projektidőszak alatt a fiatalok a médiatudatosítás és műveltség, a digitális kompetenciák

fejlesztésének területén számos észrevételt fogalmaztak meg, amelyek kettő jól körül határolható témáról alakítanak ki helyzetképet.

Pedagógusok digitális műveltsége és eszköz-használata

A fiatalok úgy gondolják, hogy a pedagógusok digitális műveltsége és eszköz használata általános probléma hazánkban. A Digitális Oktatási Stratégia is megfogalmazta ezt a problémát 2016-ban. A pedagógus életpályamodellhez kapcsolódó minősítésben áttételesen megjelenik ugyan a digitális pedagógia alkalmazása, ez valójában kimerül a portfólió kezelésében, és nem kötődik komplex pedagógiai fejlesztő tevékenységhez. A közvetlen ösztönzők mellett hiányoznak a közvetett ösztönző hatást biztosító támogató szolgáltatások is. A pedagógusok jellemzően önállóan, egyedül igyekeznek a digitális oktatás feltételeinek megteremtésére és gyakorlására, sokszor rendszergazdai és módszertani segítség nélkül.

Médiatudatosság, médiaműveltség és internetes zaklatás

A találkozók során a résztvevők úgy ítélték meg, hogy az iskola nem készíti fel őket megfelelően a digitális korszak jelentette kihívásokra. Ilyen

példaként hozták a hiteles információk kiszűrését az egyre növekvő hír- és információfolyamból. A fiatalok véleménye szerint több forrás együttes megismerésével tudnak viszonylag egy-egy témáról megfelelő véleményt kialakítani, emellett fontos számukra a „fake news” egyre elhatalmasodó jelensége elleni védekezéshez szükséges képességek elsajátítása. Szerintük tanárok számára folyamatos kihívást jelent napjainkban, hogy a gyerekek számára a médiatudatosság fontosságát kellően kifejezzék.

MEGFOGALMAZOTT CÉLOK & JAVASLATOK

A pedagógusok számára a digitális kompetenciák fejlesztése nem elsősorban a digitális eszközök megismeréséről kellene szólnia. Kiemelt lenne, hogy a pedagógusok élmény alapú oktatásának központjában az okos eszközök, mint interaktivitást biztosító technológia jelenjen meg.

A dezinformációk és fake news elkerülése érdekében elengedhetetlen a több forrásból való tájékozódás és a kritikus hírolvasás. Ezek tudatosítása a diákok számára már alsó tagozatos-

ként elengedhetetlenek, hisz ezen ismeretek el-sajátítása nem csak eszközhasználati ismereteket jelent, hanem attitűdfejlesztést is, amit érthető módon érdemes minél előbb oktatni.

A hír és vélemény fogalmak közötti különbségek tisztázása nem csak tanórai keretek között tisztázható, hanem a gyerekek és hírfogyasztási szokásain keresztül folyamatos, kötetlen (mégis tudatosító) diskurzus lehet tanár és diák között.

Szakmai tapasztalataink alapján a felnőttek és gyerekek közötti kommunikáció lehetősége megnyílik, ha közös audiovizuális élményeken keresztül kezdődik párbeszéd (pl.: jeleneteket bemutató kisfilmek, mozifilmek, sorozatok stb.). Az ilyen típusú közös élmény után a gyerekek és a felnőttek közösen hangolódnak a történetekre, és konkrét filmélmény megbeszélése közben/után kötetlen párbeszéd indulhat a két generációs között, ami szakszerű pedagógiai vezetéssel a gyerekek általános tapasztalataira és érzéseire is rámutathat.

A pedagógusok számára jól elválasztható tudásanyag átadása lehet szükséges a különböző online felületeken előforduló függőségek kapcsán:

- ! Lájk függőség
- ! Internet függőség
- ! FOMO
- ! Online játékfüggőség

Mindegyik témakörben kiemelten fontos, hogy a gyerekek azon képességeit fejlesszük - a pedagógusok vagy külsős szakértők segítségével -, amelyek birtokában a fiatal tudatosítja az el-túlzott vagy mértéktelen online jelenlétet. Ezeknek a jelenségeknek a megismertetése és ki-elemzése nem csak osztályfőnöki feladat lehet, hanem akár iskola pszichológus, médiaismeret és/vagy etika tanár is bevonható.

SZABADIDŐ & EGÉSZSÉG

ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

A fiatalokat érintő egészségfejlesztési és kultu-rális nevelési jogi háttér jól körülhatárolt, több törvény, jogszabály és rendelet is szabályozza és előírja az ezzel kapcsolatos fejlesztési és megvalósítási stratégiákat, valamint az

eszközeit (2011. évi CIII. törvény, 1997. évi XXXI. törvény, 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet, 18/2019. (V. 10.) AM rendelet, 1997. CLX. törvény, stb.)

A téma sajátosságait jól jellemzik a 2016-os Nagymintás ifjúságkutatás területspecifikus adatai. Szabadidő: a 15-29 éves korosztály szabadidejük nagy részét továbbra is otthonukban és barátaiknál töltik el leggyakrabban a kötelezettségeik teljesítése után. Meghatározó szerep jut a „képernyős” (tévé, számítógép, laptop, telefonozás, facebookozás) tevékenységeknek.¹²

Jellemző a korosztályra továbbá, hogy a fővárosi fiatalok (infrastrukturális és ellátottsági okokból kifolyólag) gyakrabban választják a magaskultúra műfajait, míg a vidékiek főként a tömegkulturális programokat és színtereket részesítik előnyben. E feltűnő aránytalanság a kulturális intézmények látogatásának sűrűségében is megmutatkozik.

2012-es kutatási értékekhez képest a havonta vagy ritkábban alkoholt fogyasztók aránya nö-

vekedett.¹³ A 15–19 évesek 20%-a fogyaszt legalább havonta alkoholt. Közel 40% azok aránya, akik ismernek olyan személyt, aki kipróbált már valamilyen kábítószerrel, 47%-nak saját bevallása szerint nincs ilyen ismerőse, a válaszadók kb. harmada szerint inkább könnyű lenne kábítószerhez jutni, közel negyedük szerint inkább nehéz.

FELTÁRT PROBLÉMÁK

A megkérdezett fiatalok az alábbi főbb problémákkal szembesülnek mindennapjaik során:

Sport

! Főként vidéken kevés a sportolásra alkalmas helyek száma, valamint nem elég színes a programkínálat (pl. szervezett csoportos órák, önvédelmi tanfolyamok, stb.)

! Hiányolják az ingyenes iskolán kívüli sportolási lehetőségeket

Szenvedély - és mentális betegségek, online zaklatás

! Felelős internethasználatra való figyelemfelhívás.

¹² Magyar Ifjúság Kutatás 2016 – Gyorsjelentés 39. old

¹³ Magyar Ifjúság Kutatás 2016 – Gyorsjelentés 50. old

! Mentális és szenvedélybetegségek kialakulásával kapcsolatos prevenciós programok hiánya.

Táplálkozással kapcsolatos problémák

! Az iskolai büfék kínálata nem elég egészségtudatos, nincs elég színes és megfelelő választék.

! Vidéken az egészséges alapanyagok nehezen beszerezhetők és drágák

! Nem találnak olyan hiteles egészség-tudatossággal, helyes életmóddal kapcsolatos forrásokat, amelyeket megbízhatónak találnak (túl sok forrás, túl sok különböző információ diétáról, mozgásformákról)

Közösségbe járás, közösségi élmények, kulturális lehetőségek

! Kevés és nem megfelelő együttműködés a helyi közművelődési intézmények, ifjúsági házak, ifjúsági szervezetek és az egyetemek között.

! Nincs elég és megfelelő közösségi helyszín, így kénytelenek vendéglátó egységekbe szervezni a közösségi programjaikat.

! Nincs elegendő helyi szervezésű, aktív, változatos szabadidős esemény, amik ped-

vannak, azok nincsenek megfelelően kommunikálva a fiatalok felé.

! Nincsenek olyan helyi fórumok, ahol elmondhatnák kulturális igényeiket és elképzeléseiket.

! Nagyobb igényük lenne közösségfejlesztő szakemberek jelenlétére, illetve ilyen típusú programokra, képzésekre, ahol a kortársakkal személyesen tudnának új kapcsolatokat kialakítani.

Egészségügy

! Nem megfelelő felkészültség, felszerelések és szakértelem.

! Egészségügyi intézmények higiéniés állapota

! Hosszú várakozási idők

MEGFOGALMAZOTT CÉLOK

Egészségtudatosabb szemléletmód kialakítása, ezáltal az életkörülmények, és a lakosság jólétének javítása. A sporttal kapcsolatos tudatosság és az eziránti érdeklődés megteremtése. A jó gyakorlatok bemutatása, ismertetése, és a helyi folyamatokba való integrálásán keresztül további közösségfejlesztési folyamatokat generálása. A közösségi média felületeinek

fiatlokat megszólító és cselekvésre buzdító használatának előmozdítása, az őket célzó programokba való bevonással.

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

A fent vázolt problémák megoldására irányuló javaslatok egyike az iskolai büfék kínálatának egészségtudatosabbá és változatosabbá tétele (teljeskiőrlésű pékáruk, magas hús- és alacsony zsírtartalmú készítmények, mentes alapanyagok, stb). A tanulók számára félévente táplálkozás módszertanról szóló tanácsadások szervezése szakemberek bevonásával, amellyel átfogó és tiszta képet kaphatnak a megfelelő dietetikai szokásokról és trendekről.

A diákok sport iránti érdeklődését különböző motivációs eszközökkel lehetne fokozni, mint a kuponok, csoportos kedvezmények, stb. Kistérségi/járási szinten ifjúsági fórumok szervezése, amely során a fiatalok az önkormányzat irányába megfogalmazhatnak a témával kapcsolatos igényeiket, elvárásaikat, ötleteiket.

További javaslat a szabadtéri sportolásra megfelelő helyszínek kialakítása és eszközök beszerzése a változatos sportélet biztosítása érdekében. Az ifjúság megszólítása, tájékozta-

tása, aktív elérése és bevonása érdekében a közösségi médiák használatát javasoljuk, akár események hirdetéséről, akár közvetlen kommunikációs csatornáról legyen szó. A közművelődési, szociális, egészségügyi, oktatási intézményekben, könyvtárakban, stb. végezhető iskolai közösségi szolgálat során fontos és motiváló lehet a jelentőségteljes feladatok kiosztása, főként, ha annak üzenetével a fiatalok is azonosulni tudnak.

SZÜKSÉGES BEAVATKOZÁS

Az 1997. évi CLX. kulturális törvényben rögzített közművelődési alapfeladatok önkormányzati szintű ellátásának felülvizsgálata, kiemelt figyelmet fordítva az ifjúsági programokra. Fontosnak tartjuk a kistérségi/járási szinten sporttal, egészségtudatossággal és kultúrával kapcsolatos ifjúsági fórumok szervezését az önkormányzatok bevonásával. Az önkormányzatok a fiatalok igényeinek megismerésére igényfelméréseket, strukturált ventillációs alkalmakat szerveznének, ezáltal olyan megoldási javaslatcsomagokat lehetne közösen kidolgozni (akár külsős közösségsszervezők bevonásával), amellyel a település ifjúsági élete fejlődhetne.

Ezt úgy tudjuk elképzelni, hogy járási szinten legyen legalább egy fő diákönkormányzati delegált, aki az önkormányzati döntési folyamatokban kulturális, szociális, társadalmi és sport témaköröket érintően hozzászólási és véleménynyilvánítási joggal rendelkezne.

Konkrét beavatkozás lehet az egészségtudatosságot népszerűsítő tréningek, képzések és tanácsadások finanszírozására, egy alap létrehozása. Akcióterv kidolgozása a magyar fiatalokat is nagymértékben érintő obesitas csökkentésére és hosszú távú megelőzésére. Megvalósítható vállalat lenne országos szintű szemléletformáló és edukációs célzatú projektek szervezése 21. századi nem-formális eszközön (média kampány, flashmob, figyelemfelkeltő akciók stb.) keresztül.

Kábítószer és alkoholfüggőség megelőzésére és a kialakult szerhasználat visszaszorítása online tanácsadói komplex szolgáltatás létrehozása, amely közvetlenül a megyei Kábítószerügyi Egyeztető Fórumhoz (KEF) legyen becsatolva, valamint ennek kiegészítésére országos szemléletformáló közösségi médiakampány elindítása preventív jelleggel. A cél, hogy a 18 év alatti függőséggel küzdő fiatalok legalább 70%-a kerüljön be térítésmentesen

igénybe vehető kezelési programba.

A Nemzeti Drogellenes Stratégia mintájára a 2021-2025 új stratégia kidolgozása és megvalósítása, figyelembe véve a legfrissebb témába illeszthető kutatások eredményeit. A tanári pályára készülő tanrendjébe kerüljön be a prevenciót célzó oktatás és annak technikái.

Specializálódott pszichológusok bevonásával mentális és lelki betegségek felismerésére egy olyan szűrőprogram létrehozása, amely az egyéb egészségügyi szűrőprogramokhoz (daganatos betegségek, cukorbetegség, magasvérnyomás-betegség) hasonlóan a fiatalokat célozza.

A városi környezettől távolabb eső természetközeli nyári táborok szervezése 12-18 éves fiatalok számára, ahol az egészség, illetve a sporté a főszerep, emellett megtanulhatják és elsajátíthatják a helyes táplálkozás alapjait, mindezt közösségi és kulturális programokkal kiegészítve.

Az iskolai testnevelés órák változatosabbá tétele, új mozgás, verseny és játéktípusok bevezetése a mindennapokba, valamint az ezekhez szükséges eszközök beszerzésére irányuló költségek 70%-os finanszírozása. A testnevelés

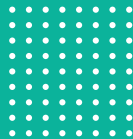
órak egészségmegőrző jellegének erősítése, tudatos formálása, mivel a fizikai aktivitás egy egész életen át "szedhető" életminőséget javító gyógyszer.

A nagyobb paneltömbök és lakóparkok köré rekortán futópálya kialakítása, ezzel is ösztönözve a környéken élőket, hogy a szinte költségek nélküli mozgásforma mindennapjaik részévé váljon. A testi egészség mellett a szabad levegőn fizikai aktivitással töltött idő a mentális egészség megőrzését is szolgálja.

túra fogyasztási lehetőségeiben fennálló differenciáltság árnyalása, csökkentése az egyik kiemelt cél, ezáltal a vidéki helyben maradásnak az erősödése várható.

VÁRHATÓ TÁRSADALMI HASZNOSULÁS

A tervezet megalapozza egy egészségtudatosabb, kiegyensúlyozottabb társadalomban való életvitel folytatását, melynek gazdasági, társadalmi, szociokulturális pozitív hatásai is lehetnek. Az érzelmi intelligencia és társadalmi érzékenység fokozódása lesz megfigyelhető a fiatalok közösségbe szerveződésén keresztül. Emellett a tudatos jövőtervezést szolgálja az ifjúság döntési folyamatokba való bevonása, a tervezés és a megvalósulás nyújtotta élményen keresztül. A kulturális jólét megteremtését célzó tervezet kidolgozása által az ország kul-

Erasmus+

2018 – 3 – HU01- KA347 – 059948

2020.

